

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1994-1995

18 NOVEMBER 1994

BELEIDSBRIEF

Investeren in de toekomst.
Het economisch beleid in Vlaanderen.
Beleidsprioriteiten voor 1995

ingediend
door de heer L. Ván den Brande,
minister-president van de Vlaamse regering,
Vlaamse minister van Economie, KMO,
Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen

INHOUDSOPGAVE

0. Inleiding	4
1. Omgevingsbeleid	5
1.1. Bevindingen van McKinsey	5
1.2. Het Vlaams economisch omgevingsbeleid in de praktijk	5
2. Uitbouw van technologie-georiënteerd industrieel weefsel	6
2.1. Bevindingen van McKinsey	6
2.2. Het Vlaams technologiebeeld in de praktijk	6
2.2.1. Clusterbeleid	6
2.2.2. Technologienota 2002	7
2.2.3. Researchparken	8
2.2.4. Technologische opwaardering van produkten en processen	8
2.2.5. Specifieke KMO-aanpak voor steun aan O&O	8
2.2.6. Versnelling dossiers FIOV-IWT	9
2.3. Rol van de GIMV	9
2.4. Rol van het IWT	9
2.5. Rol van de VITO	10
2.6. Evaluatie van de vzw IMEC	10
3. Ontwikkeling van nieuw sectoren	11
3.1. Bevindingen van McKinsey	11
3.2. Specifieke Vlaamse acties	11
3.2.1. Vlaams mediabeleid	11
3.2.2. Biotechnologie	12
3.2.3. Informatietechnologie	12
4. KMO-beleid	12
4.1. Bevindingen van McKinsey	12
4.2. Specifieke Vlaamse acties	13
4.2.1. PLATO-projecten	13
4.2.2. KMO-gewetensonderzoek	13
4.2.3. Steun aan O&O	13
4.3. Rol van het VIZO	13
5. Kwaliteitsbeleid	14
6. Verankering	15
7. Regionaal beleid	15
7.1. Vernieuwd regionaal beleid	15
7.2. GOM's	16
7.3. Ontwikkelingszones	16
7.4. Doelstelling 2	16
7.5. Doelstelling 5b	17
7.6. Communautaire initiatieven	17
7.7. De reconversie in Limburg	18
8. Overleg	19
8.1. Overlegcomité Vlaams industrieel overheidsinitiatief	19
8.2. Arbeidsherverdeling	19
9. Landbouw	19
10. Energie	20
11. Vlaanderen in de internationale gemeenschap	21
11.1. Industrieraad	21
11.2. Het stimuleren van investeringen uit het buitenland	21
11.3. Centraal en Oost-Europa	21
12. De klemtonen in de begroting economie voor 1995	22
Bijlagen :	
Bijlage 1 : Evolutie van de beleidskredieten voor economische steunverlening.	24
Bijlage 2 : Evolutie van de beleidskredieten voor economisch belangrijke infrastructuurwerken (waterwegen, havens, zee- en rivierwaterkering).	25
Bijlage 3 : Evolutie van de begrotingskredieten voor de ondersteuning van Onderzoek en Ontwikkeling.	26

0. INLEIDING

De Vlaamse administratie heeft in de maand september 1994 een tussentijdse balans opgemaakt van dertig maanden Vlaamse regering. Hieruit blijkt dat gedurende deze dertig maanden op het economisch vlak reeds heel wat werd verwezenlijkt. Het lijkt mij nuttig als inleiding op de beleidsopaties voor 1995, de voornaamste verwezenlijkingen nog even in herinnering te brengen :

- Er werd een krachtig omgevingsbeleid gevoerd met prioritaire aandacht voor infrastructuur enerzijds en onderzoek en ontwikkeling anderzijds.
- Deze nieuwe beleidsaccenten konden enkel worden gelegd door de drastische afbouw van de rechtstreekse steunverlening aan de ondernemingen.
- Op 15 december 1993 werd het decreet tot bevordering van de economische expansie in het Vlaamse Gewest ter vervanging van de wet van 17 juli 1959 goedgekeurd. De nieuwe richtlijnen zijn van toepassing vanaf 14 maart 1994.
- De specifieke KMO-expansieregeling, uitgewerkt in het kader van de expansiewet van 4 augustus 1978, blijft van kracht. De richtlijnen werden evenwel vanaf 1 februari 1994 aangepast om de expansiewet op dezelfde manier als het nieuwe decreet te kunnen toepassen en om uitvoering te kunnen geven aan de nieuwe strategische beleidsopaties.
- Op 28 januari 1994 werd een handboek verspreid dat aan de hand van een aantal concrete samenwerkingsvoorstellen het beleidsconcept van het clusterbeleid beschrijft.
- Op 25 april 1994 werd de technologienota 2002 voorgesteld. Dit document bevat een aantal nieuwe richtingen voor een toekomstgericht Vlaams technologiebeleid.
- Er vond een sensibilisering rond het begrip „Vlaamse verankering” plaats, waardoor het momenteel gemeengoed is geworden.
- Het economisch overheidsinitiatief werd met het decreet van 13 juli 1994 betreffende de herstructurering van de GIMV, GIMVINDUS, VMH, Mijnen en LIM en tot oprichting van het Limburgfonds en van de permanente werkgroep Limburg, grondig hervormd.
- Op 22 juli 1994 werd het besluit van de Vlaamse regering houdende erkenning en betoelaging van de streekplatformen goedgekeurd. Daarmee werd de aanzet gegeven voor een vernieuwd regionaal beleid.
- Met het besluit van de Vlaamse regering van 19 maart 1993 werden de toekenningsvoorwaarden en de percentages van de subsidies voor de aanleg en de uitrusting van industrieter-

Onderzoek (VITO) aangepast om zowel een krachtdadige leiding als een maximale autonomie voor deze instelling mogelijk te maken. Bovendien werd op 29 september 1994 een beheersovereenkomst voor de periode 1994-1998 tussen het Vlaams Gewest en de VITO afgesloten.

- Op 17 maart 1993 werd de Vlaamse Werkgelegenheidsconferentie afgerond. De Vlaamse regering heeft op 12 maart 1993 een budgettaire enveloppe uitgetrokken waarmee de specifieke afspraken die aangegaan werden in het kader van die conferentie, zullen worden gehonoreerd.
- Met het programmadecreet 1993 werd het scheepsbouwbeleid geheroriënteerd.
- Via het programmadecreet 1994 werd de grondslag gelegd voor een gecoördineerd Vlaams audiovisueel beleid. Door de samenvoeging van de kredieten van Cultuur en van Economie, verloopt de overheidssubsidiëring van de audiovisuele sector nu veel efficiënter en doorzichtiger.
- Teneinde de slagkracht van het aantrekkingsbeleid van buitenlandse investeerders nog te verbeteren, werd in het programmadecreet 1994 tevens de decretale grondslag gelegd voor de uitbouw van de dienst met **afzonderlijk** beheer ‘Investeren in Vlaanderen’.
- Op 23 september 1992 keurde de Vlaamse regering het reglement goed voor de cofinanciering van projecten in Centraal en Oost-Europa. In de eerste plaats wil de Vlaamse regering met dit initiatief een bijdrage leveren tot het proces van democratisering en hervorming van de economie in Centraal en Oost-Europa.

Op 16 juni 1994 heb ik te Antwerpen het eerste Vlaams Economisch Forum georganiseerd. Ter voorbereiding van dit forum heeft McKinsey & Company in mijn opdracht een studie verricht over de optimalisatie van het economisch beleid.

De studie van McKinsey ondersteunt krachtig de door mij genomen economische beleidsopatie tot afbouw van de rechtstreekse steunverlening aan bedrijven ten gunste van de economische omgevingsfactoren (infrastructuur, technologiebeleid).

Verder beveelt McKinsey de Vlaamse regering aan de economische beleidsinstrumenten en -middelen prioritair in te zetten voor de bevordering van een wetenschapsgeoriënteerd weefsel en voor de ontwikkeling van nieuwe economische sectoren.

Bovendien stelt de studie dat de effectiviteit van het beleid verhoogd kan worden door een grotere *selectiviteit* en door een verscherpte aandacht voor technologie-overdacht, zeker naar de KMO-bedrijven.

Daarnaast wil de Vlaamse regering het economisch beleid van de voorbije jaren verder consolideren en verfijnen. Hierbij wordt veel aandacht besteed aan de kwalitatieve aspecten van het beleid. De voorstellen inzake clusterbeleid, kwaliteitszorg, verankering, regionaal beleid, landbouw, energie en de internationale positionering van Vlaanderen werden vanuit deze optiek geschreven.

In 1995 voorzie ik een tweede Vlaams Economisch Forum. In de tweede editie zal vooral aandacht besteed worden aan de vennootschapswetgeving en -fiscaliteit als hefboom voor het economisch beleid, voor de werkgelegenheid en de verankering. Deze materies zijn immers een onontbeerlijk verlengstuk van het Vlaams economisch beleid. Met de federale regering dient hierover dan ook een constructieve dialoog gevoerd te worden.

Alle conjunctuurinstituten voorspellen voor 1995 een forse groei van de economische activiteit en van de werkgelegenheid in Vlaanderen. De Vlaamse regering wil volop inspelen op deze conjunctuurverbetering ten einde de werkloosheid in Vlaanderen maximaal terug te dringen. Werkgelegenheid is immers de eerste bekommernis van het Vlaams economisch beleid. Dankzij het overleg met de sociale partners kan deze doelstelling in Vlaanderen door brede sociaal-economische groeipaden gedragen en verstevigd worden.

„De Vlaamse economie moet aan alle Vlamingen zinvol werk kunnen verschaffen. Het scheppen van werkgelegenheid en het drastisch terugdringen van de werkloosheid is de maatschappelijke uitdaging voor de jaren negentig”

(Vlaanderen-Europa 2002, een project van de Vlaamse regering, herwerkte versie)

1. OMGEVINGSBELEID

1.1. Bevindingen van McKinsey

McKinsey heeft de prestaties vergeleken van de groep van ondernemingen die in de periode 1990-1993 expansiesteun ontvingen en een vergelijkbare groep van ondernemingen die niet van expansiesteun genoten. Daaruit blijkt dat de ondernemingen die van expansiesteun genoten de werkgelegenheid konden handhaven, terwijl de ondernemingen zonder expansiesteun meer toegevoegde waarde creëerden. De produktiviteit van bedrijven die niet van expansiesteun genoten, lag hoger, waaruit volgens McKinsey moet worden geconcludeerd dat gesubsidieerde bedrijven op termijn het meest kwetsbaar zijn.

Uit een internationale vergelijking is bovendien gebleken dat Vlaanderen relatief veel middelen toewijst aan subsidies maar dat de indirecte overheidssteuning van de economie, bijvoorbeeld via de uitvoering van economisch belangrijke infrastructuurwerken (infrastructuur voor wegen, waterwegen en luchtverkeer), veeleer klein is. Zo bedroegen in 1991 de totale subsidies in Vlaan-

deren bij benadering 3,1 % van het Bruto Regionaal Produkt, terwijl in Duitsland, met een redelijk vergelijkbare economische structuur, in datzelfde jaar slechts 2 % van het BBP aan subsidies werd uitgegeven. Wat de investeringen in wegen, waterwegen en luchthavens betreft, wordt in 1994 in Nederland relatief twee keer zoveel uitgegeven als in Vlaanderen.

De conclusie van McKinsey was dan ook dat de Vlaamse regering er beter aan doet haar middelen te besteden aan de verbetering van de economische omgevingsfactoren, eerder dan rechtstreekse subsidies aan bedrijven te verstrekken.

1.2. Het Vlaams economisch omgevingsbeleid in de praktijk

Het Vlaams economisch beleid van de voorbije jaren is een weerspiegeling avant la lettre van deze 'McKinsey-conclusie'. Sinds 1990 werd twee derde van de directe economische steunverlening afgeschaft. Het budget voor expansiesteun werd in de periode 1990-1994 verminderd van meer dan 16 miljard BEF tot 6,3 miljard BEF. Hiertegenover stond een stijging van de begroting Openbare Werken van 23,3 miljard BEF tot 31,0 miljard BEF. De overheidssteun van onderzoek en ontwikkeling steeg in de periode 1991-1994 van 11,2 miljard BEF naar 13,8 miljard BEF. In de hoofdstukken 2 en 3 wordt aangegeven welke acties prioritair door deze toename van de middelen worden gefinancierd.

Jaar	Economische steunverlening (*)	Infrastructuur	Wetenschapsbeleid (ondersteuning van O&O)
1990	16.025,0	23.380,2	
1991	13.050,0	25.926,9	11.211,0
1992	11.000,0	27.478,1	11.410,7
1993	9.729,0	29.373,8	12.840,5
1994	6.366,2	31.050,9	13.806,6
1995	6.433,8	31.806,7	14.785,3

(*) Kredieten voor economische expansie en economisch overheidsinitiatief.

De Vlaamse regering heeft de voorbije jaren tevens verschillende nieuwe initiatieven genomen om de aanleg en de uitrusting van bedrijfsterrainen te stimuleren.

Op basis van het besluit van de Vlaamse regering van 19 mei 1993 werden in 1993 en 1994 bedrijfsterrainen erkend en gesubsidieerd vanuit de begroting economie.

In 1995 zullen op basis van concrete statuuterkenning en subsidieaanvragen van de intercommunaal en de GOM's, nieuwe terreinen worden erkend en gesubsidieerd. Dit met bijzondere aandacht

voor een goede spreiding van terreinen van regionaal belang over heel Vlaanderen en het uitwerken van een netwerk van gespecialiseerde terreinen.

De Europees erkende ontwikkelings- en doelstellinggebieden (het arrondissement Turnhout, de provincie Limburg, de Westhoek en het Middenkustgebied, en het Meetjesland) blijven prioritaire (sub)regio's, waarbij de uitrusting van (specifieke) bedrijfsterrainen en onthaalinfrastructuur een belangrijke hefboom blijft in de gebiedseigen sociaal-economische ontwikkelingsstrategie. Ook de regio's die grenzen aan gebieden buiten Vlaanderen die genieten van zeer hoge Europese steun (de Doelstelling- 1 gebieden), zullen worden ondersteund, zodat ze hun concurrentiepositie kunnen behouden.

Het Vlaamse Gewest moet permanent kunnen beschikken over voldoende economische ruimte voor haar industrie, dienstverlenende bedrijven en handel. De tewerkstellingsgebieden moeten daarbij goed worden ontsloten en dienen te kunnen beschikken over een goed uitgeruste infrastructuur. In het planologisch bepalen van deze economische ruimte in het kader van het 'Structuurplan Vlaanderen', dient dan ook rekening te worden gehouden met een voldoende groot contingent bedrijfsterrainen en economische infrastructuur volgens een evenwichtig spreidingspatroon over heel Vlaanderen.

Voor de ondernemingen is het zeer belangrijk deskundig en correct ingelicht en bijgestaan te worden over de stedenbouwkundige- en milieuvergunningsprocedures.

Gezien de techniciteit van de milieureglementering en de wetgeving op de stedenbouw en de ruimtelijke ordening, zal binnen de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen een Milieu- en Stedenbouwkundige Ombudsdienst voor de bedrijven worden opgericht, die de ondernemingen in deze materies zal begeleiden en informeren.

2. UITBOUW VAN TECHNOLOGIE-GEORIENTEERD INDUSTRIEL WEEFSEL

2.1. Bevindingen van McKinsey

Volgens McKinsey sluit het wetenschappelijk onderzoek dat door de overheid wordt gesubsidieerd, te weinig aan bij de ondernemingswereld.

De onderzoekssteun aan ondernemingen zit geconcentreerd bij slechts enkele grote bedrijven (70 % van de middelen van het IWT en FIOV komt ten goede van 15 ondernemingen), terwijl de onderzoeksinstellingen te weinig voeling hebben met de marktbehoefte omdat, in vergelijking met buitenlandse gelijkaardige instellingen, de industriële onderverte genwoordigd zijn in de raden van bestuur.

Een tweede bevinding van McKinsey bestond erin dat het in het huidige Vlaams economisch en wetenschapsbeleid niet zozeer ontbreekt aan overheids-

stimulansen voor fundamenteel onderzoek, maar wel aan marktgericht onderzoek en aan commercialisering en verspreiding van de resultaten.

Nieuw wetenschapsgeoriënteerd economisch weefsel ontwikkelen, vereist volgens internationale voorbeelden een geconcentreerde inzet van middelen en specialisatie. Een bijkomende voorwaarde voor succes blijkt een aantrekkelijke infrastructuur voor wetenschappelijk onderzoek te zijn.

Om kleinere bedrijven in hoogtechnologische sectoren te helpen groeien, is het volgens McKinsey belangrijk de koppeling tussen onderzoeksinfrastructuur en bedrijven te versterken en de interactie van de KMO's met de instrumenten van het Vlaams technologiebeleid te verbeteren via een versoepeling van de procedures.

2.2. Het Vlaams technologiebeleid in de praktijk

In de loop van 1995 zullen een aantal acties worden uitgewerkt en **geïmplementeerd** om het wetenschapsgeoriënteerd Vlaams economisch weefsel verder uit te bouwen. Deze acties zullen nauw aansluiten bij de bevindingen van McKinsey.

- Met de ondersteuning van de clustervorming, wordt de aanzet gegeven voor een betere samenwerking tussen de bedrijfswereld, de onderzoekswereld en de instrumenten van het Vlaams economisch en technologiebeleid.
- De bijkomende omkaderings- en financiële impulsen voor een aantal speerpunttechnologieën (biotechnologie en informatietechnologie) die vervat zitten in de **technologienota 2002**, sluiten aan bij de aanbeveling voor een geconcentreerde inzet van middelen en specialisatie.
- Met de **nieuwe reglementering voor de erkenning en subsidiëring van researchparken, innovatie- en incubatiecentra**, zal een impuls worden gegeven aan de uitbouw van een aantrekkelijke infrastructuur voor wetenschappelijk onderzoek.
- Er zullen samen met de federale overheid verschillende denkpistes worden onderzocht om de **aanwerving van onderzoekers in ondernemingen te bevorderen**.
- De transfer van nieuwe beschikbare technologieën naar de bedrijfswereld, zal worden gestimuleerd via **bijsturingen van de bestaande instrumenten van technologiediffusie** in Vlaanderen.
- De KMO's zullen dichter bij het technologie- en innovatiegebeuren worden betrokken via **een versoepeling van de subsidiëringsprocedures en een specifieke KMO-aanpak voor steun aan O&O**.

2.2.1. Clusterbeleid

Het Vlaams economisch weefsel bestaat overwegend uit kleine en middelgrote ondernemingen die sterk exportgericht zijn. De wereldmarkt dicteert

hen de spelregels. Deze Vlaamse KMO's – en ook de grote ondernemingen – moeten stuk voor stuk flexibel en accuraat inspelen op marktsignalen zoals prijzen, consumentenvoorkeur, enz.

Terecht wordt over de kwantitatieve aspecten van de mededingingspositie (loonkosten, energiekosten,...) overleg gepleegd tussen de sociale partners en heeft de federale regering aanvullende maatregelen genomen inzake kostenbeheersing.

Inwerken op de kwalitatieve elementen die het succes van de bedrijven op de wereldmarkt bepalen, is een opdracht en *een* bevoegdheid van de Vlaamse rege ring. Ze heeft op dit gebied rake maatregelen genomen, zoals de versnelde uitbouw van een goede economische basisinfrastructuur, verhoogde aandacht voor wetenschappelijk onderzoek, verbeterde beroeps- en **ondernemersopleiding**, enz.

Bij het streven naar een betere plaats in de mededinging blijven echter nog belan grijke schaalvoordelen onbenut. Ondernemingen, zelfs concurrerende bedrijven, kunnen door selectieve en goed overwogen onderlinge samenwerking betere troeven uitspelen bij de competitie met het buitenland.

Vanzelfsprekend hebben heel wat bedrijven deze samenwerking reeds in de praktijk gebracht : „horizontaal”, tussen gelijksoortige bedrijven, en „verticaal”, binnen een bedrijfskolom. Deze samenwerking kan betrekking hebben op elk stadium in de produktiefase : wetenschappelijk onderzoek, ontwikkeling en opwaardering (bijv. collectieve onderzoekscentra) , produktie (bijv. toelevering), commercialisering (bijv. gemeenschappelijke verkoopkantoren).

Het „clusterbeleid” begint dus niet bij de overheid maar in de ondernemingen. Vanuit het bedrijfsleven werd mij, naar aanleiding van zeer concrete projecten, gevraagd deze samenwerking en „clustervorming” te erkennen en in de hand te werken.

Ik zal binnen de bestaande instrumenten, instellingen en budgetten deze samenwerking tot uitdrukking laten komen omdat ze de return van de ingezette overheidsmid delen sterk verhoogt.

In de nota' over „clusterbeleid” dd. 28 januari 1994 heb ik zeer omstandig de motivering en het concept van het „clusterbeleid” toegelicht. Ik heb er het wezen van het clusterbeleid als volgt omschreven :

„De bedrijfswereld en de onderzoekswereld aanzetten tot meer economische netwerkvorming en meer samenwerking, om door gemeenschappelijke kwalitatieve acties beter te kunnen wedijveren in de internationale mededinging.”

Op mijn voorstel zal de Vlaamse regering nog in de loop van oktober 1994 de concrete principes van het clusterbeleid vastleggen. Zo zullen de basisvoorwaarden worden omschreven waaraan een erkend bedrijvencuster moet voldoen

Die erkenning als „cluster” zal meebrengen dat de betrokken projecten bij de instellingen en instrumenten ~~van~~ het economisch beleid extra begeleiding en **ondersteuning** krijgen.

Het „clusterbeleid” is modulair opgevat. In een eerste fase zullen vooral projecten aan bod komen die scharnieren rond industrieel wetenschappelijk onderzoek. In een volgende fase zullen andere instrumenten binnen de bevoegdheid economie, zoals expansiesteun en ondernemersopleiding, op het clusterbeleid worden afgestemd. In een latere fase zullen clusterprojecten aan bod komen waar andere bevoegdheidsdomeinen, zoals exportondersteuning en onderwijs, bij betrokken zijn.

Een eerste beslissingsrijp clusterproject zal, door een betere ondersteuning van het wetenschappelijk onderzoek, aan een driehonderdtal Vlaamse KMO's die staalplaat verwerken betere concurrentiemogelijkheden bieden op de internationale markt. Een tiental andere voorstellen worden momenteel nog geëvalueerd.

2.2.2. *Technologienota* 2002

Op 25 april 1994 maakte ik enkele voorstellen en plannen bekend voor een toe komstgericht technologiebeleid voor Vlaanderen. Deze voorstellen zijn een concrete invulling van het hoofdstuk over het technologiebeleid in het project „Vlaande ren-Europa 2002” van de Vlaamse regering.

De voorstellen zijn gericht op de ontwikkeling van nieuwe technologieën in de drie hoofddomeinen waarin Vlaanderen een zeer groot wetenschappelijk potentieel heeft :

- de moderne biotechnologie
- de informatietechnologie
- de nieuwe materialen

Deze drie „speerpunt”-technologiedomeinen vormen de basis voor vele toekomstige richtte ontwikkelingen ten dienste van de gezondheidszorg, het milieu, de samenle ving, het energieverbruik, het transport, enz.

Ik heb mijn voorstellen voorgelegd aan de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid, het forum bij uitstek voor een grondige bespreking van de Technologienota. Rekening houdende met het advies van de VRWB zal ik de volgende hoofdopties aan de Vlaamse regering voorleggen :

1. BIOTECHNOLOGIE EN INFORMATIETECHNOLOGIE

Komen aan bod in hoofdstuk 3 – ontwikkeling van nieuwe sectoren.

2. NIEUWE MATERIALEN

Hierbij ligt de nadruk op de technologie-diffusie , waarbij de toepassing van nieuwe materiaaltechnologie ter verbetering van produkten of processen of ter bescherming van milieu en gezondheid, een belangrijke rol speelt. Momenteel loopt nog een specifiek impulsprogramma Nieuwe Materialen, zodat enkel wordt voorge-

¹ „Vlaamse regering, minister-president Luc Van den Brande, „Clusterbeleid. Beleidsconcept uitgewerkt op basis van concrete samenwerkingsvoorstellen”, Brussel, 28 januari, 50 blz.

steld om in dit technologiedomein een extra luik aan dit lopende programma toe te voegen. Dit extra luik voldoet aan een reële nood. Er is nog steeds grote behoefte aan een ondersteuning van de aanschaf van dure apparatuur voor onderzoek en ontwikkeling van nieuwe materialen.

3. TECHNOLOGIEDIFFUSIE

Vele instellingen in Vlaanderen zijn betrokken bij de technologiediffusie, o.a. de Technologische Innovatiecel Vlaanderen, de GOM's, het IWT, de Collectieve onderzoekscentra, de GIMV, de interfacediensten van de universiteiten, enz.

In het kader van het Europese SPRINT-programma en rekening houdend met de bevindingen van het McKinsey-rapport, heb ik de opdracht gegeven om de bestaande instellingen en instrumenten van technologiediffusie in Vlaanderen te laten doorlichten door internationale experts. Deze studie en evaluatie van de efficiëntie van de technologiediffusie, zal nadien moeten leiden tot de nodige bijstellingen of aanpassingen.

Prioritair zal in de toekomst de aandacht moeten gaan naar mechanismen waardoor de transfer van nieuwe, beschikbare technologieën naar KMO's vlotter kan verlopen.

4. TEWERKSTELLING EN ONDERZOEK

In uitvoering van het globaal plan zal samen met de federale overheid worden gezocht naar formules met het oog op het aanmoedigen van de aanwerving van onderzoekers in ondernemingen.

Hierbij wil ik drie pistes verder onderzoeken :

- de herinvoering van een maatregel naar analogie met het vroegere KB nr. 123 van 30 december 1982, bedoeld als drempelverlaging voor de aanwerving van universitair geschoold personeel binnen KMO's ;
- het stimuleren van nieuwe aanwervingen voor onderzoek en ontwikkeling in het bedrijfsleven door toepassing van een reductie van de patronale RSZ-bijdrage, naar analogie met de maatregel die in Nederland sinds begin 1994 van toepassing is ;
- het stimuleren van het onderzoek aan de universiteiten door een vermindering van de patronale bijdrage op de lonen van de assistenten op de werkingstoelage aan de universiteiten, op voorwaarde dat dit leidt tot extra tewerkstelling in onderzoek.

2.2.3. *Researchparken*

Op 6 juli 1994 keurde de Vlaamse regering het Besluit goed tot de erkenning en subsidiëring van de researchparken en de specifieke onthaalinfrastuctuur op de researchparken, de innovatie- en incubatiecentra.

Naast de bestaande researchparken te Brussel, Gent en Leuven, kunnen nu ook in de andere universiteitssteden en industriële groeipolen, zoals Antwerpen en Kortrijk, researchparken worden ontwikkeld. Het reeds opgerichte 'wetenschapspark' van het L.U.C. te Diepenbeek-Hasselt wordt geregulariseerd.

Gezien het strategisch belang van technologiecentra, hoogtechnologische productien en productiewijzen voor de verdere economische ontwikkeling van Vlaanderen, kunnen deze researchcentra tot 85 % worden gesubsidieerd voor de aanleg en uitrusting ervan. De innovatie- en incubatiecentra kunnen van een toelage genieten van 10 miljoen BEF.

2.2.4. *Technologische opwaardering van producten en processen*

Het huidige technologie- en innovatiebeleid is via de bestaande instrumenten (het Fonds voor Industriel Onderzoek in Vlaanderen - FIOV - en het Vlaams Instituut voor de bevordering van het Wetenschappelijk-Technologisch Onderzoek in de Industrie - IWT) vooral gericht op strategisch basisonderzoek en de ontwikkeling van nieuwe technologieën. Dit is slechts één aspect (en een belangrijk) van innovatie.

Enquêtes van de Stichting Technologie Vlaanderen en de studie van McKinsey, hebben aangetoond dat meer dan de helft van de KMO's in Vlaanderen gedurende de laatste twee jaar geen produkt- of procesinnovatie heeft doorgevoerd. De grote meerderheid van de KMO's is ook niet in staat om zich toe te leggen op strategisch basisonderzoek. Het interne onderzoekspotentieel van KMO's mag immers niet worden overschat. Een nieuwe aanpak dringt zich daar zeker op.

Het voortdurend verbeteren van bestaande producten en industriële processen, door gebruik te maken van innovatieve, bestaande technieken, componenten en technologieën, is evenwel minstens even belangrijk voor de versterking van ons economisch weefsel. Dit kan men „technologische opwaardering” van bestaande producten of processen noemen en is zeer belangrijk en cruciaal voor de versterking van de mededingingspositie van onze ondernemingen.

Vandaar dat ik een ruimere toepasbaarheid van het FIOV-besluit zal onderzoeken.

2.2.5. *Specifieke KMO-aanpak voor steun aan O&O*

De McKinsey studie legde de nadruk op het gebrek aan voldoende interactie van de Vlaamse KMO's met de instrumenten van het Vlaamse technologiebeleid.

Binnen de KMO-stuurgroep van het IWT wordt momenteel een nieuwe aanpak uitgewerkt die specifiek gericht is op KMO's. Deze aanpak kan gemotiveerd worden doordat :

- de investeringsrisico's in O&O groter zijn bij een kleinere bedrijfsschaal ;

- de nodige interne deskundigheid om het O&O- en innovatiegebeuren te beheren beperkingen kent bij KMO's ;
- KMO's het op de gewone kapitaalmarkt vaak moeilijker hebben om aan financiering te komen voor risicovolle O&O-projecten ;
- er in de huidige IWT-projectprocedure nog een reeks hinderpalen zitten voor de KMO's.

De Raad van Bestuur van het IWT hechtte reeds haar goedkeuring aan een aantal oriëntaties voor een specifieke KMO-aanpak bij O&O ondersteuning in haar autonome functie.

In eerste instantie zullen een aantal drempelverlagende procedures voor kleine KMO-projecten buiten het basisonderzoek worden doorgevoerd. Deze drempelverlagingen hebben betrekking op :

- de verruiming van sommige projectkosten ;
- de mogelijke financiering van KMO-haaltbaarheidsstudie en KMO-innovatieprojecten, ook naar O&O projecten in het EU-kaderprogramma ;
- de vereenvoudiging van de indieningsprocedures ;
- de vereenvoudiging van de evaluatieprocedures.

Over de problematiek van de financiering van technologie-projecten bij KMO's in ruimere zin dan de specifieke IWT-financiering, zal de Raad van Bestuur van het IWT mij voor eind oktober een nota voorleggen.

De nieuwe KMO-gerichte aanpak moet ervoor zorgen dat de Vlaamse KMO's dichter bij het technologie- en innovatiegebeuren worden betrokken.

2.2.6. *Versnelling dossiers FIOV - IWT*

In het McKinsey rapport werd uitdrukkelijk gepleit voor een verkorting van de beslissingsprocedure voor de subsidieaanvragen. Ondertussen werd in overleg met de verschillende betrokken partijen (IWT, administratie, Inspectie van Financiën, Rekenhof) een nieuwe procedure uitgewerkt voor de behandeling van de projectaanvragen die door bedrijven of universiteiten worden ingediend in het kader van de adviserende functie van het IWT.

Het is precies voor deze dossiers dat soms erg lange proceduretijden werden vastgesteld door het erg lange traject dat het dossier na het advies van de Raad van Bestuur van het IWT moest doorlopen.

Zeker voor projecten van industriële innovatie en ontwikkeling van nieuwe technologieën, is het van cruciaal belang om tijdig met de projecten te kunnen beginnen. Door de nieuwe procedure wordt de „doorlooptijd” van de aanvragen, tot en met de ondertekening van de overeenkomst en de eerste uitbetaling aan het bedrijf, aanzienlijk verkort.

2.3. *Rol van de GIMV*

Door het decreet van 13 juli 1994 betreffende de herstructurering van de GIMV, GIMVINDUS, VMH, Mijnen en LIM en tot oprichting van het Limburgfonds en van de PWL werd de opdracht van de GIMV opnieuw scherp gesteld.

De nieuwe taakomschrijving vertrekt vanuit de opvatting dat de GIMV een belangrijke rol heeft te vervullen in het corrigeren van bepaalde marktmechanismen of in het stimuleren van activiteiten die de spontane werking van de markt niet voortbrengt. Zo dient de GIMV een langer tijdsperspectief in acht te nemen dan privé-investeringsmaatschappijen. De GIMV is m.a.w. bereid meer geduld op te brengen vooraleer de ingezette middelen renderen.

De GIMV moet tevens bereid zijn een hogere risicograad te aanvaarden dan de privé-investeringsmaatschappijen.

Dankzij de GIMV werden in Vlaanderen reeds een aantal succesvolle hoogtechnologische activiteiten opgestart en geconsolideerd (bv. BARCO, Lernout en Hauspie, PGS, Corvas International, . . .)

De McKinsey-studie heeft aangetoond dat de GIMV inzake venture-capital in het verleden een succesvol beleid heeft gevoerd.

De nieuwe taakomschrijving van de GIMV en de nieuwe taakverdeling tussen de verschillende openbare investeringsmaatschappijen heeft tot gevolg dat de GIMV zich voortaan nog meer op de hoogtechnologische sectoren zal concentreren via venture-capital, groeifinanciering, technologie-transfers en de zgn. expertfunctie.

In de loop van 1994 heb ik de GIMV verzocht een initiatief op te starten in de Vlaamse kabelsector (zie 3.2.1) en in de Vlaamse biotechnologie-sector (zie 3.2.2.). Deze opdrachten kaderen volledig in de nieuwe opdracht van de GIMV.

De structuur van de GIMV en van de andere openbare investeringsmaatschappijen zal in 1995 verder worden aangepast op basis van de verslagen die de respectievelijke Raden van Bestuur van deze maatschappij voor 31 december 1994 zullen neerleggen, en waarin voorstellen zullen worden geformuleerd over een nauwere samenwerking met de privé-sector.

2.4. *Rol van het IWT*

Het Vlaams Instituut voor de bevordering van het Wetenschappelijk Technologisch Onderzoek in de Industrie (IWT) zal in 1995 een bijzondere inspanning dienen te leveren bij de ontwikkeling van een 'doelgroepenbeleid, inzonderheid :

- een aangepaste KMO-aanpak bij O&O-ondersteuning ;
- de ondersteuning van 'clusters' met betrekking tot technologische innovatie ;

- de uitwerking van specifieke 'actielijnen' naar domeinen en (sub)sectoren ;
- het betrekken van de industriële hogescholen in de acties rond technologiediffusie.

Het IWT zal verder nadere uitwerking dienen te geven aan de nieuwe initiatieven vervat in de 'Technologienota' en zal worden betrokken bij de evaluatie van IMEC.

Het beheer van de specialisatiebeurzen ten behoeve van doctoraten met een toegepast karakter, voorheen bij het IWONL, zal vanaf 1995 op kruissnelheid komen.

2.5. Rol van de VITO

Toen mij de bevoegdheid toegewezen werd over de VITO, stelde ik vast dat de instelling niet adequaat werd geleid. Er was geen duidelijke taakverdeling tussen voorzitter en directeur-generaal.

Omdat de onderzoeksopdracht van de VITO een belangrijke toegevoegde waarde oplevert voor de Vlaamse economie, heb ik niet gearzeld het beleidsteam te vervangen door één afgevaardigd-bestuurder die krachtadig leiding geeft binnen welomlijnde bevoegdheden.

De Vlaamse Raad heeft deze ingreep op 25 juni 1992 decretaal mogelijk gemaakt.

De beheersovereenkomst tussen de Vlaamse regering en de VITO, die op mijn voorstel op 29 september 1994 werd goedgekeurd, geeft een grondige afbakening van de wederzijdse rechten en plichten. De beheersovereenkomst bestrijkt de periode 1994-1998.

De beheersovereenkomst maakt de decretale opdracht van de VITO zeer concreet : de instelling is er om relevant geïntegreerd technologisch onderzoek te verrichten en dienstverlening te verschaffen in functie van de uitgedrukte behoeften van het Vlaamse bedrijfsleven en de Vlaamse overheid. De beheersovereenkomst bevestigt dat de VITO voor een markt werkt, en de interne organisatie wordt volledig op die bestemming gericht.

Deze opdrachtverklaring oriënteert de algemene werking van de instelling, maar het leidt ook tot zeer concrete krachtlijnen en resultaatsverbintenissen voor elk van de drie afdelingen (leefmilieu, nieuwe materialen, energie). Het leidt eveneens tot een strengere selectie van de onderzoeksportefeuille, zodat minder maar grotere projecten worden uitgevoerd, die een grotere kritische massa bereiken en die een vermeting met andere regionale, federale en internationale instellingen mogelijk maken.

De financiering vanuit de Vlaamse begroting wordt doorzichtig en controleerbaar : er is een indexeerbare basistoelage en een bonus voor goede prestaties. Door een originele benade ring moedigt de Vlaamse regering de VITO aan om steeds beter te presteren : indien bepaalde, duidelijk meetbare „prestatiecriteria” worden gehaald, **heeft de VITO** recht op bijkomende middelen.

2.6. Evaluatie van de V.Z.W. IMEC

In 1994 bestaat IMEC 10 jaar. In 1984 werd het Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum IMEC opgericht met als doel :

- het verrichten of laten verrichten van onderzoeksactiviteiten op het vlak van de micro-elektronica in het algemeen en de ontwikkeling van de technologie en de ontwerp methoden voor geïntegreerde schakelingen in het bijzonder ;
- het verstrekken van een versnelde opleiding aan lesgevers op het gebied van de micro-elektronica in het algemeen en in het bijzonder op het terrein van het ontwerp en de realisatie van VLSI-chips ;
- het verlenen van steun aan de onderwijsinstellingen voor wat betreft de opleiding van studenten en de bijscholing van werknemers uit de privé- of overheidssector ;
- het bevorderen van de samenwerking en coördinatie tussen de Vlaamse universiteiten op het vlak van het onderzoek in micro-elektronica ;
- de uitwisseling van ideeën en informatie en samenwerking met andere industriële-georiënteerde onderzoeks- en ontwikkelingscentra, zowel uit het binnen als buitenland.

Voor de periode 1991 tot 1995 werd een beheersovereenkomst afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en IMEC, waarin bepaald is wat de jaarlijkse toelage van het Vlaamse Gewest aan IMEC is en waarvoor deze middelen dienen te worden aangewend. Tevens is beschreven welke verwachtingen ten aanzien van IMEC worden gesteld met betrekking tot het uitbouwen van de relatie met de universiteiten en hogescholen.

Teneinde de noodzakelijke continuïteit te kunnen verzekeren, dient voor de periode **1996-2000** een nieuwe beheersovereenkomst te worden opgesteld. De lopende beheersovereenkomst zal echter eerst grondig worden geëvalueerd. Daartoe wordt de opdracht gegeven aan de GIMV en aan het IWT vermits deze evaluatie twee hoofdaspecten heeft : een economisch aspect en een wetenschappelijk-technologisch aspect.

Zo zal IMEC onder andere dienen geëvalueerd te worden :

- als schakel in de Vlaamse economie : op welke manier heeft **IMEC** bijgedragen tot de versterking van het Vlaamse economische weefsel (invloed van IMEC op de tewerkstelling, op de oprichting van nieuwe bedrijven en spin-off activiteiten, enz.) ;
- als onderzoekscentrum : hoe bepaalt IMEC zijn onderzoeksstrategie, technologietransfer, contractonderzoek samen met Vlaamse bedrijven, enz. ;
- als instelling in de Vlaamse wetenschappelijke wereld : interactie met universiteiten en hogescholen, vorming van studenten en vorsers, wetenschappelijke publikaties, enz. ;

Aan IMEC zal worden gevraagd om de nodige gegevens ter beschikking te stellen van de **GIMV** en het IWT en ook om een ontwerp van nieuw businessplan voor de periode 1996-2000 voor te bereiden. Dit ontwerp zal ook door het IWT en de GIMV geëvalueerd moeten worden.

Het eindrapport zal voor advies aan de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid worden voorgelegd.

Het is de bedoeling dat in de toekomst ook de VITO en het op te richten interuniversitair instituut voor biotechnologie (cfr. infra) vijfjaarlijks een gelijkaardige evaluatie-procedure doorlopen.

3. ONTWIKKELING VAN NIEUWE SECTOREN

3.1. Bevindingen van McKinsey

McKinsey kwam tot de vaststelling dat de Vlaamse economie zeer klassiek is samengesteld. De groeisectoren (nieuwe materialen, biotechnologie, farmaceutica, milieuverzorging) nemen in Vlaanderen slechts 17 % van de werkgelegenheid en 15 % van de toegevoegde waarde voor hun rekening. Dit is bescheiden in vergelijking met de volggroeide of mature sectoren (automobil, chemie, machinebouw, textiel, bouw) die als sector een lage reële groei kennen en die goed zijn voor 75 % van de werkgelegenheid en 78 % van de toegevoegde waarde. Een zeer minieme fractie zit bij krimpende sectoren.

Voor de export- en investeringscijfers is het overzicht van de volggroeide sectoren nog verpletterender, in 1991 situeerde zich 85 % van de investeringen en 92 % van de export in deze sectoren.

Alhoewel de Europese economie in haar geheel een volggroeide karakter vertoont, is de Vlaamse economie meer matuur dan het Europees gemiddelde.

Het groeipotentieel voor de Vlaamse economie zit in de groeisectoren. De tewerkstelling en toegevoegde waarde namen in industriële groeisectoren in de periode 1986-1991 toe met respectievelijk 2 % en 5 % per jaar, in de dienstensectoren steeg de tewerkstelling met 4 % maar nam de toegevoegde waarde niet toe. In de volggroeide industriële sectoren daalde de werkgelegenheid met 2 % en steeg de toegevoegde waarde met slechts 3 %. In de mature dienstensectoren steeg de tewerkstelling nog met 3 % en de toegevoegde waarde zelfs met 7, % . In krimpende sectoren zoals landbouw en mijnbouw daalde de tewerkstelling met 12 %.

Een keuze voor nieuwe duurzame werkgelegenheid door additionele toegevoegde waarde te creëren, zou dan ook moeten betekenen dat de Vlaamse regering haar middelen vooral richt op toekomstgerichte sectoren. In de andere sectoren kan de werkgelegenheid in stand worden gehouden en opgedreven dankzij een keuze voor technologische vernieuwing.

In de komende jaren wordt verwacht dat nieuwe behoeften in de samenleving een grote vraag naar nieuwe diensten zal doen ontstaan. Milieuzorg, recreatie, seniorenzorg maar ook nieuwe behoeften van het bedrijfsleven zijn voorbeelden van behoeften die kunnen zorgen voor nieuwe mogelijkheden in de dienstensector.

3.2. Specifieke Vlaamse acties

3.2.1. Vlaams mediabeleid

De belangstelling in de publieke opinie toont aan hoe strategisch deze sector is vanuit cultureel en economisch standpunt. Economisch zijn de media de groeisector bij uitstek door de synergie tussen telecommunicatie, uitgeverijen en tv-omroepen. Cultureel betekent dit dat „boodschappen”, „informatie” en „cultuurgoederen” niet langer alleen via de geschreven en de audio-visuele media, maar ook via de digitale weg zullen worden verspreid.

Om de economische hefboomen die de telecommunicatiesector in zich heeft ten volle te kunnen benutten, heb ik aan de GIMV gevraagd om door middel van een „studie syndicaat kabel” de grote lijnen uit te tekenen die de Vlaamse regering zal volgen in het media- en telecommunicatiebeleid. In de geformuleerde strategie primeert de bekommernis om de Vlaamse media- en telecommunicatiesector te stimuleren zodat deze tot een niveau komt waarop Vlaanderen de Europese concurrentie zal aankunnen en waardoor iedere gebruiker in Vlaanderen zal kunnen genieten van een prijsgunstig en innovatief aanbod van nieuwe diensten.

Om dit te realiseren zal de Vlaamse regering zich actief inzetten op drie beleidsniveaus (Europees, federaal en Vlaams).

1. HET EUROPEES NIVEAU

Het Europees media- en **telecommunicatiebeleid** moet een evenwicht vormen tussen economie en cultuur, tussen liberalisering en pluralisme. Daarom moet aangedrongen worden bij de Europese Commissie om de culturele aspecten van deze materies meer in overweging te nemen in haar beleid. Het Europees economisch beleid moet gefundeerd zijn op het respect voor de culturele eigenheid en verscheidenheid in Europa*

Om de culturele factor meer gewicht te geven in het Europees beleid zal de Vlaamse regering haar contacten opvoeren met de Europese lidstaten die dezelfde culturele bekommernis hebben en via deze Europese culturele alliantie het Europees media- en telecommunicatiebeleid trachten bij te sturen.

2. HET FEDERALE NIVEAU

De manier waarop de privatisering van Belgacom zal verlopen, wie de uiteinde lijke partner en wie de operator voor het mobilofonienet wordt, zal op de voet worden gevolgd door de „cel privatiseringen”.

In deze dossiers zullen bedrijfseconomische argumenten en een Vlaamse verankering de prioritaire eisen zijn van de Vlaamse regering.

De liberalisering van de telecommunicatiesector staat voor de deur. Om deze liberalisering in goede banen te leiden zal een versterking van de huidige regulering noodzakelijk zijn.

In het vernieuwd en geliberaliseerde media- en telecommunicatielandschap zal de Vlaamse Gemeenschap verantwoordelijk zijn voor de omroepdiensten en zal de Vlaamse regering er op toezien dat :

- de Vlaamse Gemeenschap de verantwoordelijkheid krijgt over de inhoudelijke aspecten van de consultatiediensten die nauw aanleunen bij de omroepdiensten, en dit ook op andere infrastructuren dan de kabel ;
- er duidelijke en objectieve criteria worden vooropgesteld waaraan de vergunningen voor nieuwe omroepprogramma's en consultatiediensten zullen worden getoetst ;
- er eveneens objectieve regels worden opge maakt om ongezonde monopoliesituaties door netwerkoperatoren en door de beheerders van de decoder tegen te gaan.

In dit nieuwe kader is de rol en de werking van het BIPT (Belgisch Instituut voor Post en Telecommunicatie) aan herziening toe.

3. HET VLAAMSE NIVEAU

De Vlaamse regering zal toezien op de uitbouw van een interactief kabelnet werk waarop multimediadiensten kunnen worden aangeboden.

Om de Vlaamse media- en telecommunicatiesector te stimuleren en uit te laten groeien tot een internationaal niveau, wordt voorgesteld een multidisciplinair Medialab op te richten dat als belangrijkste objectieven heeft :

- de implementatie van telematicaprojecten in opdracht van de overheid waarbij de overheid optreedt als klant van het Medialab ;
- het uitbouwen van demonstratieprojecten in samenwerking met de privé-sector en waarbij ook de KMO's worden betrokken ;
- het uitvoeren van beleidsvoorbereidende studies.

Verder zal het Vlaams Gewest, als potentieel gebruiker van multimediadiensten, demonstratieprojecten in de publieke sfeer onderzoeken, in het bijzonder op het vlak van educatie, gezondheidszorg en bibliotheekwezen.

In samenwerking met de GIMV zal de Vlaamse regering risicokapitaal ter beschikking stellen van verantwoorde initiatieven op kabel en/of telefoonlijnen die de Vlaamse cultuur versterken of bevorderen.

3.2.2. *Biotechnologie*

Er zal een interuniversitair instituut voor biotechnologie met een gemengde, maar flexibele en dy-

namische structuur worden uitgebouwd. Deze structuur zal enerzijds bestaan uit een aantal centrale departementen en anderzijds uit een netwerk van externe excellentiecentra. Het IWT zal een belangrijke rol spelen bij de evaluatie van het strategisch basisonderzoek van het instituut.

Een specifiek onderdeel van het instituut zal bestaan uit een „valorisatie-cel” die Vlaamse onderzoeksteams zal bijstaan bij de valorisatie van hun onderzoeksresultaten. Tevens zal naar analogie met het „luik” begeleidend maatschappelijk onderzoek” van het Vlaams Actieprogramma Biotechnologie een specifiek onderzoeksprogramma worden opgestart dat zich richt op onderzoek naar maatschappelijke en sociaal-economische behoeften en effecten van de biotechnologie.

Tevens zal een **BIOTECH-fonds** Vlaanderen worden opgericht onder beheer van de GIMV waardoor een aangepaste financieringswijze wordt aangeboden aan de biotechnologie-bedrijven, via maatregelen die meer gericht zijn op de zeer kapitaal intensieve ontwikkelings- en marktintroductiefase van de nieuwe produkten. Dit fonds moet het mogelijk maken om nieuwe werkgelegenheid te creëren in Vlaanderen door het aantrekken van buitenlandse biotech-bedrijven en door het verstrekken van risico-kapitaal voor opstartende bedrijven.

3.2.3. *Informatietechnologie*

Voor de ontwikkeling van nieuwe multimedia-diensten met een specifiek belang voor Vlaanderen, zal een actieprogramma Informatietechnologie worden opgezet. Dit actieprogramma zal worden afgestemd op het Vlaams medialeid waarvan de krachtlijnen hoger werden beschreven.

Met dit actieprogramma zal zowel strategisch basisonderzoek worden gesteund aan de sterkste universitaire onderzoeksgroepen, als O&O-projecten van bedrijven, maar telkens ingepast in één globale toepassing. Mogelijke toepassingen die voor Vlaanderen belangrijk kunnen zijn, zijn bijvoorbeeld een snuffelnetwerk voor het continu monitoren van het milieu, tele-werken, tele-publishing, tele-onderwijs, diensten voor de uitwisseling van medische gegevens tussen ziekenhuizen en de artsen, enz. Hierbij is de aanwezigheid van de Vlaamse kabelinfrastructuur een sterke strategische factor.

4. KMO-BELEID

4.1. *Bevindingen van McKinsey*

Volgens McKinsey komen de KMO's inzake investerings- en onderzoekssteun bij de Vlaamse overheid en de pararegionale instellingen slechts in beperkte mate aan bod.

De expansiesteun voor kleine ondernemingen heeft een veeleer geringe impact. De steun is homogeen verspreid over alle sectoren en wordt als weinig gericht ervaren.

Zoals hoger reeds werd vermeld, zit de onderzoekssteun vooral geconcentreerd bij slechts enkele grote ondernemingen. In 1993 verkregen de KMO's 12 % van de door het IWT en het FIOV uitgekeerde steun. Bij IMEC en de VITO lag dit percentage nog lager.

Daarom wordt geopteerd voor specifieke KMO-gerichte acties.

4.2. Specifieke Vlaamse acties

4.2.1. PLATO-projecten

In een vijftal Vlaamse subregio's lopen „PLATO-projecten” met financiële ondersteuning in het kader van de impulsgebieden of de Europese structuurfondsen.

Deze PLATO-projecten brengen bedrijfsleiders van KMO's in contact met bedrijfsleiders en kaderleden van grote bedrijven. De grote bedrijven leveren „peters” die de KMO's voor een langere periode bijstaan. De PLATO-projecten doen een netwerk ontstaan waarin ondernemers informatie uitwisselen, managementvaardigheden overdragen, toeleveranciers opsporen, enz.

De sterkte van deze projecten schuilt in de zeer lage drempel voor kandidaat-deelnemers. Het zijn initiatieven van het bedrijfsleven voor het bedrijfsleven. De projecten worden door alle deelnemers zeer positief geëvalueerd. Ze vormen een spontaan gegroeide, welgekomen aanvulling op het (overheids)aanbod aan bedrijfsgerichte ondernemersopleidingen.

Ik heb opdracht gegeven deze als experiment ontstane projecten grondig te evalueren. Als de evaluatie positief uitvalt, zal ik na overleg in VESOC middels een besluit van de Vlaamse regering een organieke regeling tot stand brengen.

Op basis van deze regeling kunnen PLATO-projecten op een meer solide en gelijkvormige basis worden ondersteund in heel Vlaanderen. Dit zal gebeuren zonder de spontane deelname aan PLATO-projecten teniet te doen door een overdreven institutionalisering en regulering. Ik zal bij de evaluatie de „pioniers” van de PLATO-projecten en het Vlaams Instituut voor Zelfstandig Ondernemen (VIZO) betrekken. Daarmee zal ik nog in de loop van 1994 duidelijkheid brengen aan de promotoren van de huidige projecten. Zij wensen immers zo spoedig mogelijk te weten hoe de overheidssteuning er zal uitzien nadat de huidige cofinanciering afloopt.

4.2.2. KMO-gewetensonderzoek

Eind 1993 werd gestart met een „KMO-gewetensonderzoek”. De bedoeling was na te gaan of en in hoeverre de Vlaamse overheidsinstellingen en de reglementeringen voor de KMO's en de zelfstandigen een hulp en steun zijn voor deze ondernemers.

Vertegenwoordigers van de verschillende administraties en instellingen werden uitgenodigd voor

een reeks confrontatiegesprekken met KMO-bedrijfsleiders en in een slotronde met de KMO-organisaties. De selectie van de KMO's gebeurde op basis van de volgende criteria: evenwichtige verdeling volgens de dimensieklasse (0-5, 6-49 en 50 en meer werknemers), de regionale spreiding en de aanwezigheid van de verschillende sectoren. De selectie van de bedrijven werd toevertrouwd aan de SERV, in overleg met het VIZO.

De resultaten van deze confrontatiegesprekken werden op systematische wijze bijeengebracht in een rapport, waarbij de strategische, structurele, stijlgebonden, systeemgebonden en stafgebonden aspecten worden aangegeven. Deze rapporte ring werd ter bespreking voorgelegd aan de vertegenwoordigers van de verschillende administraties en instellingen die meewerkten aan de confrontatiegesprekken. Op basis van deze bespreking worden nu enkele korte termijnacties concreet uitgewerkt.

In de loop van de maand oktober zullen de volledige resultaten van dit initiatief aan de SERV worden voorgelegd met de vraag hieromtrent een advies te formuleren.

De gevolgde procedure moet toelaten om eind 1994 een aantal concrete beleidsvoorstellen te formuleren.

4.2.3. Steun aan O&O

Zoals reeds werd beschreven in hoofdstuk 2, wordt binnen de KMO-stuurgroep van het IWT momenteel een nieuwe aanpak uitgewerkt die specifiek gericht is op KMO's.

4.3. Rol van het VIZO

Opleiding, vorming en begeleiding van zelfstandigen en KMO's leveren ongetwijfeld een belangrijke bijdrage tot het zelfstandig ondernemen in Vlaanderen. Het Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen (VIZO) organiseert, subsidieert en coördineert de initiatieven die op dit vlak worden genomen.

De middelen die aan het VIZO worden toegekend, moeten het toelaten een dynamisch beleid inzake opleiding te voeren. Door permanente produktontwikkeling, aanwezigheid op het veld en een vlot werkend service-netwerk moet worden gebouwd aan een degelijk soepel systeem.

Niet minder dan 1,4 miljard BEF van de totale VIZO begroting gaat naar de opleidingsactiviteiten. Het leeuwendeel van die opleiding wordt gerealiseerd door de 22 centra voor vorming van zelfstandigen en KMO's. Om het deze centra mogelijk te maken een bijkomen de extra inspanning te doen en zo aan de stijgende behoefte te beantwoorden, werd hen bovenop de gewone begroting voor 1994 – 1995 een extra budget van 50 miljoen BEF toegekend. Dit extra budget zal vooral de ondernemersopleiding ten goede komen, die binnen het vormingssysteem een belangrijke plaats inneemt. Het aantal cursisten ondeme mersoplei-

ding beroepskennis bedroeg in 1993 20.400 en steeg met 6,1 % t.o.v. 1992.

Naast het bevorderen van de vorming moet door de overheid een klimaat worden geschapen waarin de zelfstandige en KMO zich verder kunnen ontplooiën. De maatregelen die de overheid hiertoe neemt moeten klaar en duidelijk zijn met de nadruk op dienstverlening zonder overdreven formaliteiten.

Tot verlichting van de administratieve lasten en verplichtingen van de KMO, legt het VIZO zich vooral toe op de bewustmaking voor dit probleem van de beleidsverantwoordelijken.

Dit gebeurt zowel door het verspreiden van folders en brochures en het bevragen van de zelfstandigen en KMO's, als door het organiseren van concrete acties, zoals een seminarie voor ambtenaren en het onderzoek van formulieren.

De dienst bedrijfsbegeleiding van het VIZO die bedrijfseconomisch advies verstrekt aan starters, zelfstandigen en KMO's, is op kruissnelheid gekomen. Het betaald advies, verstrekt door de bedrijfsadviseur van het VIZO, verdubbelde praktisch in 1993 t.o.v. 1992. Het VIZO moet nu werken aan de verbetering van de kwaliteit van het bedrijfsadvies. Dit zal gebeuren door het lenigen van de nood aan relevante sectorinformatie. Door het regelmatig opstellen en verspreiden van studierapporten over de bedrijfssectoren zal het VIZO een dienst verlenen aan het bedrijfsadvies in het algemeen.

In 1994 is ook de externe adviesverlening aan startende zelfstandigen, door het erkennen van de bedrijfsadviseurs en het betoelagen van hun advies, op gang gekomen. Een evaluatie van de werking van dit systeem is voorzien voor dit najaar. Afhankelijk van deze evaluatie zal door mij een aanpassing van het reglementair kader worden overwogen.

5. KWALITEITSBELEID

Vlaanderen heeft een reputatie hoog te houden op het vlak van kwalitatief sterke producten en diensten.

Uit diverse competitiviteitsstudies blijkt het stijgend belang van 'kwaliteit' als instrument in de concurrentiestrijd. Deze kwaliteitsfactor slaat zowel op een geloofwaardigheid omtrent constante kwaliteit als op het bekend maken van deze kwaliteit.

Daartoe wordt het kwaliteitsbeleid in Vlaanderen gefundeerd op drie belangrijke pijlers.

1. WETGEVING

In het verleden waren in de Europese Gemeenschap de verschillende nationale wetgevingen inzake **certificatie** en accreditatie vaak een alibi om invoerbeperkingen en protectionisme te laten gedijen. Met het oog op de interne Europe-

se markt worden de nationale wetgevingen geharmoniseerd door Europese normen te implementeren. De Nationale Raad voor Accreditatie en Certificatie (NRAC) en het BELCERT-systeem zien er op toe dat deze normen op een adequate manier worden ingepast in de Belgische wetgeving.

Binnen de NRAC en BELCERT is voorzien in een ruime Vlaamse vertegenwoordiging van competente en gedreven personen die van nabij zullen opvolgen dat de Vlaamse belangen in deze belangrijke materie worden verdedigd.

2. KWALITEITSZORG

Om het concurrentieel voordeel van de Vlaamse bedrijven en van de Vlaamse economie in zijn geheel nog te vergroten, zal de sensibilisering rond de noodzaak van een efficiënt kwaliteitsbeleid in de Vlaamse bedrijven nog worden opgevoerd. Tot nu toe zijn reeds meer dan 700 bedrijven die in Vlaanderen gevestigd zijn in het bezit van een ISO-9000 certificaat. Dit aantal zal in de toekomst nog gevoelig toenemen.

De coördinatie berust bij het Vlaams Centrum voor Kwaliteitszorg dat in het kader van de actie „Kwaliteitscultuur Vlaanderen-Europa 2002”, de ISO-bedrijven in een eerste fase bekroont met de oorkonde „Ridder in de Kwaliteitszorg”. Bovendien werd een Vlaams kwaliteitslogo ontwikkeld dat nog veel hogere eisen stelt aan de bedrijven dan het ISO-eertificaat. Het wordt een uitdaging voor alle Vlaamse bedrijven om dit prestigieus logo te verdienen.

Om de uitstralingskracht van de actie „Kwaliteitscultuur Vlaanderen-Europa 2002” en van het Vlaams kwaliteitslogo te verhogen, zullen andere Europese culturen worden uitgenodigd om hetzelfde kwaliteitslogo in hun regio ter beschikking te stellen.

3. PRODUKTPROMOTIE

De produktpromotiestrategie is een onderdeel van de globale marketingstrategie om „Vlaanderen” meer bekendheid te geven. „Bekende” landen hebben immers viermaal meer kans op het verkrijgen van export, investeringen, toerisme, wetenschappelijke contacten, enz., dan gelijkaardige 'onbekende' landen.

Vlaanderen beschikt over kwalitatief goede producten die de faam van onze regio in het buitenland verdedigen. Om de bekendheid van Vlaanderen in Europa en van onze producten op een hoger niveau te brengen, zal worden voorzien in een intensieve produktpromotie. Ook op dit vlak zullen contacten worden gelegd om samen te werken met de andere leden van het Europa van de Culturen. Bovendien zullen er synergieën worden uitgewerkt tussen Investeren in Vlaanderen, de VDBH, de administratie Externe Betrekkingen, de culturele ambassadeurs, BLOSO, het VCGT, het promotiefonds voor de land- en tuinbouw (Van Vlaanderen) en privé-initiatieven om de bekendheid van Vlaanderen te bevorderen.

6. VERANKERING

De sensibilisering die rond het thema van de verankering is gevoerd, begint vruchten af te werpen. Het begrip „Vlaamse verankering” is vandaag gemeengoed geworden. De debatten over welke verankeringsstrategieën moeten worden gevolgd om onze bedrijven een concurrentieel voordeel mee te geven op basis van de cultureel gedreven markteconomie, worden op alle niveaus gevoerd.

Om een efficiënte Vlaamse verankering van onze bedrijven te bekomen, zal de Vlaamse regering acties ondernemen op drie verschillende niveaus (Europees, federaal en regionaal).

1. HET EUROPESE NIVEAU

De Europese Commissie is een nieuw debat gestart over welke koers de Europese Unie moet varen om een succesvol industrieel concurrentiebeleid te voeren. Vanuit Vlaanderen zal al het mogelijke worden ondernomen om verankering te laten erkennen als hefboom voor een Europese groeistrategie. Deze aanpassing van het Europees regionaal en industrieel beleid dringt zich op. Daar waar de Europese Commissie nu via subsidies delokalisaties van bedrijven uit rijkere regio's naar armere regio's tot stand brengt, moet in de toekomst plaats worden gemaakt voor een beleid waarin elke streek, uitgaand van de eigen kracht, de eigen bedrijven tot volle ontplooiing laat komen met behulp van een verankeringsstrategie.

2. HET FEDERALE NIVEAU

- Het tweede Vlaams Economisch Forum zal zich buigen over de fiscale en vennootschapsrechtelijke kwesties in samenhang met de verankeringsproblematiek. Deze federaal geregelde materies beïnvloeden op een zo doordringende manier de Vlaamse competitiviteit, dat de Vlaamse regering het niet mag nalaten om haar opvattingen inzake deze materies kenbaar te maken.
- De Vlaamse bedrijven maken nog steeds te weinig gebruik van de mogelijkheden die de beurs hun kan bieden. De Vlaamse regering zal dan ook aandringen op de herziening van een aantal bestaande situaties die de beursgang van onze bedrijven belemmeren.
- De Vlaamse regering zal een doelbewuste strategie aanwenden bij de op til zijnde privatiseringsdossiers. De toekomst van de telecommunicatiesectoren, van de luchthaven van Zaventem en BATC zijn maar enkele dossiers waarin de Vlaamse regering een actieve rol wil spelen.

3. HET VLAAMSE NIVEAU

- De Vlaamse regering kan onderzoeken welke fiscale stimuli door haarzelf kunnen worden ingevoerd, bijvoorbeeld inzake werknemersparticipaties.
- De opdrachten en doelstellingen van de GIMV werden gewijzigd zodat deze publie-

ke investeringsmaatschappij, ter aanvulling van de privé-sector, participaties zal kunnen nemen met het oog op de verankering van bepaalde bedrijven. Hierdoor zullen kleine ondernemingen de kans krijgen om met behulp van Vlaams risicokapitaal door te groeien naar internationale dimensies.

- De Vlaamse regering beschikt over concessies in publieke sectoren zoals milieu, waterzuivering, kabeldistributie en omroeplicenties. Het verlenen van deze concessies zal worden ingepast in de verankeringsstrategie van de Vlaamse regering.

7. REGIONAAL BELEID

7.1. Vernieuwd regionaal beleid

Op mijn voorstel heeft de Vlaamse regering op 22 juli 1994 een besluit goedgekeurd dat de erkenning en betoelaging van streekplatformen regelt.

Hiermee krijgt het volledig vernieuwde regionaal economisch beleid vaste vorm. Het regionaal beleid wil de werkgelegenheid en de economische vooruitgang in Vlaanderen bevorderen.

De krachtlijnen van dit vernieuwd regionaal beleid zijn :

- Het regionaal economisch beleid zal meer rekening houden met wat aan de basis leeft, namelijk in de subregio's.
- De specifieke mogelijkheden van elke subregio in Vlaanderen, zowel die met een economische achterstand als de meer welvarende streken, zullen beter tot hun recht komen.
- De subregio moet eerst zelf uitmaken wat echt belangrijk is voor haar lange termijnontwikkeling (de „strategische hefbomen”). Het gaat er dus niet langer om een boodschap penlijstje op te stellen en bij de Vlaamse regering te deponeren.
- In principe moeten deze strategische hefbomen in de gewone begrotingen van elke minister aan bod kunnen komen. Er wordt afgestapt van het enveloppesysteem per streek.

De levende krachten van een subregio kunnen zich in een „streekplatform” verenigen. Per subregio zal de Vlaamse regering één streekplatform erkennen als officiële gesprekspartner. Als het streekplatform dat vraagt, kan de Vlaamse regering onder welbepaalde voorwaarden een kleine financiële steun geven die de werkingskosten van het platform helpt dragen.

De Vlaamse regering kan met een subregio die dat vraagt een „handvest” of „charter” afsluiten. Zo kan ze samen met partners van de streek zelf meewerken aan een paar grondig geselecteerde strategische hefbomen.

In oktober 1994 zal ik een handboek verspreiden dat meer uitleg geeft bij de nieuwe aanpak van het

regionaal beleid en bij de mogelijkheden van het zopas goedgekeurde besluit.

Een tiental voorstellen van „streekplatform” liggen reeds voor. Ik zal elk voorstel grondig beoordelen. Sommige voorstellen voldoen niet helemaal aan de gestelde voorwaarden. In overleg met de initiatiefnemers zullen deze voorstellen worden bijgewerkt.

In de loop van 1994 zal ik nog enkele streekplatformen daadwerkelijk erkennen.

7.2. GOM's

Het decreet op de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen geeft deze organismen de opdracht om de sociaal-economische ontwikkeling van hun werkgebied te bevorderen, de **ondernemingspromotie** ter harte te nemen en bepaalde aspecten van het sociaal-economisch beleid van de Vlaamse regering mee uit te voeren.

Zij zullen deze opdracht ook in de komende periode onverkort vervullen.

Ik zal de **GOM's** mee inschakelen in de ten uitvoerlegging van het vernieuwd regionaal economisch beleid.

Een kapitale uitdaging voor de Vlaamse bedrijven bestaat erin hun sociaal-economische groei in overeenstemming te brengen met de Vlaamse stedenbouwkundige en milieuvergunningenprocedures. Het gros van de bedrijven stelt zich coöperatief op en wil meewerken aan de tenuitvoerlegging van de milieureglementering en de wetgeving op de stedenbouw en de ruimtelijke ordening.

Talrijke bedrijven zoeken echter een gesprekspartner aan wie zij vragen kunnen voorleggen. Zij willen knelpunten signaleren die zij ondervinden in de toepassing ervan.

Ik wil, in overleg met de bevoegde collega's, bij de GOM's een heuse „Milieu-en Stedenbouw kundige „Ombudsdienst” voor de bedrijven uitbouwen. De GOM's hebben het voordeel dat zij nu reeds milieu-consulenten ter beschikking stellen van de bedrijven uit hun werkingsgebied. Deze adviesdienst zal worden uitgebouwd tot een volwaardige ombudsdienst, die ook terugkoppeling kan geven naar de conceptie van het beleid op de diverse domeinen.

7.3. Ontwikkelingszones

De Europese Commissie bakt gebieden af waar verhoogde regionale expansiesteun toegelaten is en ze legt ook de maximaal toegelaten steunpercentages vast.

De criteria die daarbij gebruikt worden, zijn in wezen :

het inkomen ligt ten minste 17 % lager dan het

De Europese Commissie wenst in vergelijking met de huidige erkenningen de gebieden te beperken. De herziening zal worden ingezet naar aanleiding van de erkenning van de Structuurfondsgebieden.

In België is op dit ogenblik circa 33 % van de bevolking erkend, waarvan circa 13,5 % in Vlaanderen en circa 19,5 % in Wallonië (of een 40/60 verhouding).

Ik zal bij de Europese Commissie een maximale erkenning van gebieden in Vlaanderen blijven verdedigen. Daarbij heb ik een voorstel geformuleerd om de mogelijke concurrentie verstoring vanuit Henegouwen en Noord-Frankrijk op te vangen.

7.4. Doelstelling 2

De Europese Unie verleent onder het doelstelling 2-programma haar steun aan de omschakeling van regio's die zwaar worden getroffen door de achteruitgang van de industrie. Deze doelstelling werd inhoudelijk niet gewijzigd zodat in de periode 1994-1996 verder kan worden gewerkt op de ingeslagen weg.

Er zijn toch twee belangrijke wijzigingen, met name de omvang van het gebied en de concentratie van de middelen.

De erkende gebieden in Vlaanderen werden ingeperkt door de beslissing van de Europese Commissie van 21 december 1993. In de provincie Limburg gaat het om nog 19 gemeenten met 452.000 inwoners, hetzij 60 % van de Limburgse bevolking : As, Beringen, Diepenbeek, Dilsen-Stokkem, Genk, Ham, Hasselt, Heusden-Zolder, Houthalen-Helchteren, Leopoldsburg, Lommel, Lummen, Maasmechelen, Nieuwerkerken, Opglabbeek, Overpelt, Sint-Truiden, Tessenderlo en Zonhoven.

In het arrondissement Turnhout betreft het 12 gemeenten : Balen, Geel, Grobbendonk, Herentals, Herenthout, Kasterlee, Laakdal, Meerhout, Mol, Olen, Turnhout en **Westerlo** met gezamenlijk 235.000 inwoners, hetzij 60 % van het arrondissement.

Globaal gaat het om 12 % van de Vlaamse bevolking .

De Europese Commissie heeft voor 70 miljoen ECU vastgelegd, hetzij 1,8 miljard BEF voor Limburg en 952 miljoen BEF voor Turnhout. Deze middelen komen uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) en het Europees Sociaal Fonds (ESF).

Nadat in 1994 hoofdzakelijk werd gewerkt aan de programmeringsdocumenten, zal men zich in 1995 volop kunnen concentreren op de **uitvoering** van de programma's.

De krachtlijnen van de programma's zijn de volgende :

- verbetering van het leefmilieu ;
- beheer van het programma met inbegrip van vernieuwende acties.

Onder deze vier krachtlijnen zijn heel wat maatregelen en projecten mogelijk zoals acties ter ondersteuning van de KMO's, infrastructuur en bedrijfs-huisvesting, technologietransfert naar de bedrijven, uitbouw van de onderzoeksinspanningen, sanering van verlaten industrieterreinen, beroepsopleiding, acties inzake tewerkstelling en arbeidsmarktbeleid.

Voor de uitvoering van het programma en de goedkeuring van de projecten zijn de toezichts comités in Limburg en Turnhout de aangewezen gesprekspartners.

De definitieve beslissing van de Europese Commissie over de programma's wordt verwacht eind oktober 1994. Pas daarna kunnen de toezichtscomités van start gaan.

7.5. Doelstelling 5b

De programmeringsdocumenten van de 2 erkende Vlaamse plattelandsgebieden tot Europees Doelstelling 5b gebieden, het Meetjesland en de Westhoek-Middekust Zeevisserij gebied, werden eind april 1994 ingediend bij de Europese Commissie. Hierin werden de doelstellingen en de zwaartepunten van deze 2 integrale plattelandsontwikkelingsprogramma's verduidelijkt en een financieel schema voorgesteld.

Op basis van een diepgaand onderzoek van de Commissie, wordt een goedkeuring verwacht in de loop van de maand oktober 1994.

Daarna kan de operationalisering van het programma effectief worden gestart met de oprichting van het toezichts(beheers)comité en de technische comités (sociaal-economische ontwikkeling, landbouw en visserij) en het installeren van een permanent secretariaat in de beide gebieden.

Aangezien het programma loopt over de periode 1994-1999 kan 1995 worden beschouwd als een aanloopjaar waarin de eerste projecten zullen worden uitgewerkt en opgestart.

Voor de cofinanciering van de landbouw- en visserijmaatregelen vanuit het Vlaamse Gewest, wordt vanaf de begroting 1995 een afzonderlijk krediet ingeschreven. De economische maatregelen (bedrijfsterreinen, bedrijfsbegeleiding, ...) zullen worden gefinancierd vanuit de expansiefondsen.

Ten slotte zal de samenhang met de Communautaire initiatieven Leader (ondersteuning plattelandsbevolking) en Pesca (zeevisserij) maximaal worden nagestreefd.

7.6. Communautaire initiatieven

In het kader van het structuurbeleid van de Europese Unie stelt de Commissie op eigen initiatief bijzondere instrumenten voor om acties te onder-

steunen die bijdragen tot het oplossen van de problemen die gevolgen hebben op Europees niveau.

Deze communautaire initiatieven hebben betrekking op een beperkt aantal prioritaire thema's :

- grensoverschrijdende, transnationale en inter-regionale samenwerking en netwerken ;
- plattelandsontwikkeling ;
- werkgelegenheid en ontwikkeling van menselijk kapitaal ;
- management van de veranderingen in de industrie ;
- ontwikkeling van kansarme stadsdelen ;
- herstructurering van de visserij.

Een aantal initiatieven uit de voorgaande periode werden verlengd voor de volgende periode 1994-1999, een aantal andere zijn nieuw en enkele bestaande werden gehergroepeerd.

De Vlaamse regering heeft beslist programma's in te dienen voor alle initiatieven waarvoor Vlaanderen in aanmerking komt. Het gaat om de volgende initiatieven :

1. INTERREG 11

Heeft tot doel de grensoverschrijdende samenwerking te bevorderen en bij te dragen tot de oplossing van de specifieke grensproblemen. Er werden vier programma's ingediend : Scheldemond, Benelux-Middengebied, Euregio Maas-Rijn en Zuid-West-Vlaanderen/Nord-Pas de Calais.

2. LEADER 11

Heeft tot doel de dynamiek van de plattelandsontwikkeling te bevorderen door steun te verlenen aan lokale initiatieven, vernieuwende acties, uitwisseling van ervaringen en transnationale samenwerking, vooral in de Sb-gebieden (Westhoek en Meetjesland).

3. WERKGELEGENHEID EN ONTWIKKELING VAN DE MENSELIJKE HULPBRONNEN

Groepeert drie deelinitiatieven met onderling samenhangende doelstellingen : NOW (gelijke kansen voor vrouwen op werkgelegenheidsgebied), HORIZON (integratie van kansarmen en gehandicapten in de arbeidsmarkt) en het nieuwe YOUTHSTART voor de integratie van ongeschoolde jongeren in de arbeidsmarkt.

4. VERANDERINGEN IN DE INDUSTRIE

- ADAPT gericht op het verbeteren van de concurrentiepositie van de bedrijven en de positie van de werknemers, vooral door opleiding ;
- RECHAR II voor de problematiek in de Limburgse mijnstreek ;
- KONVER voor regio's die moeilijkheden ondervinden door de afnemende activiteiten van de militaire bases ;

- RETEX voor het bevorderen van de economische diversificatie in regio's waar de activiteit van de textiel- en kledingsector sterk vermindert.

5. URBAN

Gericht op het zoeken naar oplossingen voor de crisissituatie in kansarme delen van grote steden.

6. PESCA

Wil bijdragen tot het opvangen van de gevolgen van de crisis in de visserijsector.

De programma's voor deze communautaire initiatieven worden ingediend in het najaar van 1994 zodat ze, na goedkeuring door de Commissie, vanaf 1995 kunnen worden uitgevoerd.

7.7. De reconversie in Limburg

Het nieuwe Limburg-decreet van 13 juli 1994 omvat de noodzakelijke decretale bepalingen voor de nieuwe Limburgse reconversiestructuren.

De nieuwe reconversiestructuren zijn gebaseerd op een aantal uitgangspunten, die ook door de Permanente Werkgroep Limburg (PWL) worden onderschreven. De uitgangspunten zijn de volgende :

- De reconversie-activiteiten moeten op geïntegreerde wijze worden benaderd, waarbij de economische, de sociale, de ruimtelijke en de ecologische aspecten allen evenveel aandacht krijgen.
- De inzetbare reconversiemiddelen moeten selectief en doelgericht worden aangewend teneinde de doelstellingen van het Toekomstcontract, dat onverminderd van kracht blijft, te kunnen realiseren.
- Er wordt gestreefd naar continuïteit in het reconversieproces en naar consistentie tussen beslissing en uitvoering, waarbij een inhoudelijke controle van de uitvoerende vennootschappen en instellingen nodig is.
- Het subsidiariteitsprincipe moet worden toegepast, waardoor de beslissingen zoveel mogelijk worden overgelaten aan het orgaan dat het nauwst betrokken is bij de reconversie en dat het dichtst bij de veldproblemen van Limburg staat.

Vanuit deze basisprincipes werd aan de Permanente Werkgroep Limburg een spilfunctie toevertrouwd.

De Permanente Werkgroep Limburg (PWL) moet de strategische beleidslijnen voor de Limburgse reconversie uittekenen. De PWL kan de reconversie richting geven via adviezen over de objectieven van de LRM en van de andere uitvoerende organisaties. De PWL verleent bovendien een verplicht advies met betrekking tot de aanwending van de middelen uit het Limburgfonds. Tenslotte kan de PWL zelf initiatieven uittekenen in verband met

de sociale en economische reconversie en de verdere ontwikkeling van Limburg.

De diverse economische reconversie maatschappijen in Limburg worden alle onder de Limburgse Reconversie maatschappij (LRM) samengebracht, teneinde de economische integratie te waarborgen en een soepele allocatie van inzetbare reconversiemiddelen te bewerkstelligen. De LRM heeft verschillende dochters : de Mijnen, de Limburgse Participatie maatschappij (LPM) en eventuele projectvennootschappen.

De LRM en haar dochters dienen als een geïntegreerde instelling op te treden. Daarom wordt de raad van bestuur van LRM samengesteld uit de bestuurders van LPM, aangevuld met een vertegenwoordiger van de raad van bestuur van Mijnen en van de projectvennootschappen.

Teneinde de doelstellingen van het Toekomstcontract op een geïntegreerde wijze te kunnen realiseren, besliste de Vlaamse regering het Limburgfonds op te richten. Dit Fonds wordt operationeel vanaf 1 januari 1995.

Op 31 december 1986 besliste de toenmalige federale regering een enveloppe van 99 miljard frank uit te trekken voor de sanering van de Limburgse steenkoolmijnen en voor de reconversie-investeringen in de provincie. In de loop der jaren vertakte deze enveloppe zich in een ingewikkeld net van reconversie-instrumenten en -middelen. Het Limburgfonds moet al de resterende middelen terug hergroeperen en hun besteding transparanter maken.

Op 21 september 1994 maakte de Vlaamse regering de bedragen bekend die tot einde 1996 naar het Limburgfonds zullen toevloeien vanuit GIMVINDUS. Het betreft een bedrag van 24,6 miljard frank, onder te verdelen in 14,570 miljard frank voor verliesfinanciering en 10.030 miljard frank voor diversificatie-investeringen.

Teneinde een goed toezicht te kunnen uitoefenen op de middelen voor de Limburgse reconversie, besliste de Vlaamse regering het Limburgfonds als een pararegionale A op te richten onder rechtstreeks beheer van de Vlaamse regering.

Tevens werd geopteerd voor continuïteit van de sociale reconversie-initiatieven op het terrein. Voortaan zullen de uitvoerders van de sociale reconversie evenwel rechtstreeks een contract afsluiten met het Limburgfonds, dat ook de financiering van de projecten ten laste zal nemen.

De Limburgse reconversie heeft dankzij het Toekomstcontract reeds zeer positieve resultaten opgeleverd. Denken we maar aan het feit dat 80 procent van de mijnwerkers die KS verlieten, ondertussen reeds een job gevonden hebben.

Weliswaar was het noodzakelijk om zowel het Vlaamse economische overheidsinitiatief als de Limburgse reconversie te heroriënteren. De Vlaamse regering wenst immers haar instrumenten inzake economisch overheidsinitiatief en economische reconversie efficiënter in te zetten. Uiteraard zal deze verhoogde inzet op het terrein moeten worden waar gemaakt.

8. OVERLEG

Met respect voor ieders rol en verantwoordelijkheid, zal de Vlaamse regering het overleg met de sociale partners over de vormgeving van nieuwe sociaal-economische projecten voortzetten.

Enkele thema's die bijzondere aandacht genieten zijn :

- het Vlaams industrieel overheidsinitiatief ;
- de arbeidsherverdeling ;
- het clusterbeleid (zie hoofdstuk 2) ;
- de uitdagingen in de media- en kabelwereld (zie hoofdstuk 3).

8.1. Overlegcomité Vlaams Industrieeloverheidsinitiatief

Toen de Vlaamse Raad bij decreet de GIMV-groep heeft hervormd, werd ervoor gekozen om de sociale partners geen bestuursverantwoordelijkheid meer te geven in vennootschappen zoals GIMV, GIMVINDUS, Vlaamse Milieuholding en Limburgse Reconvertiemaatschappij .

De Vlaamse regering vindt echter dat de ervaringen en de inzichten van de sociale partners verder aan bod moeten komen wanneer het erom gaat de resultaten van deze holdings voor de werkgelegenheid en de versterking van de Vlaamse economie in kaart te brengen.

Daarom heeft de Vlaamse regering op mijn voorstel een besluit goedgekeurd dat het overleg tussen de Vlaamse regering, de sociale partners en de overheidsholdings organiseert en regelt.

Het „overlegcomité Vlaams overheidsinitiatief ” zal onder mijn voorzitterschap een bespreking wijden aan :

- de beleidsstrategie en de objectieven van de openbare holdings ;
- de criteria waarmee zij en hun gespecialiseerde dochterondernemingen de aanvragen tot deelneming beoordelen ;
- belangrijke beleidsbeslissingen of principe-beslissingen van de Vlaamse regering inzake het economisch overheidsinitiatief, en belangrijke beleidsbeslissingen of principe-beslissingen van de holdings.

8.2. Arbeidsherverdeling

De Vlaamse regering heeft op mijn voorstel een weloverwogen en grondig voorbereide premieregeling voor arbeidsduurvermindering uitgewerkt.

Ik breng graag de krachtlijnen van de „premie voor deeltijd arbeid” in herinnering :

- de beoogde verkorte arbeidsweek ligt tussen 4 dagen en 2,5 dagen ;

- het gaat om een onderhandelde arbeidsduurvermindering ;
- die door de werknemer vrijwillig wordt opgenomen ;
- die enkel door de werkgever wordt aanvaard indien ze economisch en bedrijfs organisatorisch verantwoord is ;
- met een controleerbaar effect.

De premie-regeling werd pas operationeel in juni 1994.

Ondertussen werden slechts een honderdtal premies effectief toegekend : allemaal voor loopbaanonderbreking, bijna allemaal aan vrouwelijke gegadigden.

De uitvoering van de regeling wordt nu geëvalueerd in overleg met de sociale gesprekspartners, en ze zal waar nodig worden bijgestuurd.

De redenen voor het geringe succes zijn wellicht :

- de campagne is pas vrij recent opgestart ;
- de deeltijdpremie is gekoppeld aan goedgekeurde bedrijfsplannen en die zijn er nog niet ;
- het toepassingsgebied moest tot het Vlaamse Gewest beperkt blijven ;
- er was geopteerd voor een initiële beperking tot de private sector ;
- om misbruiken te voorkomen werden ondernemingen in een afbouwsituatie initieel uitgesloten.

9. LANDBOUW

In uitvoering van het Sint-Michielsakkoord zal, mede op basis van de besluiten van de eerste Vlaamse Landbouwconferentie, het Vlaams landbouwbeleid verder worden uitgestippeld.

Het Vlaams landbouwbeleid beoogt een concurrentiële land- en tuinbouw. Het is gericht op een duurzame economische landbouw die het mogelijk maakt om op bedrijfsniveau in familiaal verband, een behoorlijk inkomen te realiseren op een sociaal aanvaardbare wijze. Dit alles in een sfeer van rechtszekerheid en met prioriteit voor land- en tuinbouwers in hoofdberoep.

In overleg met de federale minister van landbouw en zijn administratie zal, in samenwerking met de Vlaamse administratie land- en tuinbouw (ALT), een Vlaams landbouwbeleid worden gevoerd op basis van de volgende prioriteiten en doelstellingen

1. DE VERTEGENWOORDIGING VAN DE VLAAMSE LANDBOUW

Met het oog op het voeren van een gestructureerd overleg met de sector is er nood aan een aangepast adviesorgaan. Een Vlaamse Landbouwrap met vertegenwoordiging vanuit de diverse geledingen (landbouworganisaties, dienst-

verlenende-, toeleverings-, commercialisatie- en verwerkingssectoren) dient hiertoe te worden opgericht.

2. DE INFORMATIE EN VORMING VAN DE VLAAMSE LAND- EN TUINBOUWERS

Naast de permanente vorming is er in Vlaanderen een dringende vraag om te kunnen beschikken over recent statistisch materiaal en over sociaal-economische gegevens die nauw bij de actualiteit van de toelevering, de produktie, de verwerking, de afzet en de markten in land- en tuinbouw aansluiten. De oprichting van een Vlaams landbouwinformatie centrum is aangegeven.

3. HET VLAAMS BELEID INZAKE INVESTERINGEN IN DE LANDBOUW, TUINBOUW EN VISSERIJ

De federale reglementering op het Landbouwinvesteringsfonds zal in de loop van 1994-1995 worden omgezet in een Vlaams besluit. Dit zal gepaard gaan met een bijsturing van deze reglementering om tegemoet te komen aan de eisen en wensen van de Vlaamse landbouw, dit o.m. met speciale aandacht voor milieu-investeringen.

4. HET VLAAMS BELEID INZAKE DE PROMOTIE VAN DE PRODUCTEN VAN DE VLAAMSE LANDBOUW, TUINBOUW EN VISSERIJ

Nu de eigen Vlaamse structuren beschikbaar zijn (permanente werkgroepen en Consultatieve Raad) zal, rekening houdend met de wensen van de verbruiker, het marketingbeleid worden uitgestippeld voor de verschillende sectoren.

Het voeren van een kwaliteitsstrategie is hierbij van belang, inspelend op de steeds stijgende vraag van de consument naar gedifferentieerde producten en merkproducten.

Wat de promotie in het buitenland betreft, zal een samenwerkingprotocol worden afgesloten met de VDBH.

5. DE COÖRDINATIE VAN DE MAATREGELEN INZAKE LANDBOUW

Met het oog op het bekomen van een coherent landbouwbeleid is er overleg nodig, dit zowel m.b.t. de Vlaamse, de federale als de Europese maatregelen. De Vlaamse administratie land- en tuinbouw dient er over te waken dat zij op een gecoördineerde manier kan instaan voor dit overleg. Dit overleg kan verlopen via de bestaande structuren (Interministeriële Conferentie Landbouw, Europese comités) en de nog op te richten permanente werkgroep land- en tuinbouw binnen de Vlaamse administratie.

6. HET VLAAMSE BELEID INZAKE WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK IN DE LAND- EN TUINBOUW

Met het oog op de inhoudelijke beoordeling en de advisering ter goedkeuring van de projecten ingediend tot het bekomen van onderzoekskre-

dieten van het FIOV, wordt in de **oprichting** van een Vlaams Instituut voor Land- en Tuinbouwonderzoek (VILTO) voorzien met een adviesraad bestaande uit vertegenwoordigers van de Vlaamse landbouworganisaties (50 %) en de Vlaamse onderzoeksinstituten (50 %). De administratieve opvolging berust bij de ALT.

In mijn tweede beleidsbrief landbouw zal ik dit landbouwbeleid nader uitwerken.

Gezien het regionaal-economisch belang van de zeevisserij voor de kuststreek, werd in 1993 een besluit goedgekeurd tot de ondersteuning van de zeevisserij. Hierdoor kunnen initiatieven worden ontwikkeld die de rendabiliteit van de visserijactiviteiten verhogen in het zoeken naar nieuwe visstechnieken, aangepast vistuig en andere vissoorten en visgronden; en de marketing, het management en de commercialisering in de sector verhogen.

In 1994 werden op basis hiervan reeds een aantal experimentele projecten uitgewerkt.

1995 wordt echter een cruciaal jaar in het uitwerken van een strategisch plan voor de zeevisserij, teneinde de leefbaarheid van deze sector structureel te versterken.

Het Vlaams beleidsinstrumentarium werd hiertoe gecreëerd, waarbij ingehaakt wordt op de Europese verordening en de Europese programma's en financiering terzake.

10. ENERGIE

De besprekingen in het Vlaams Energie-overleg hebben mij de elementen aangebracht voor een afspraak tussen de Vlaamse regering en de energiedistributiesector.

In deze conventie zal de distributiesector zich verbinden om inspanningen te leveren voor REG en zal de Vlaamse regering mee instaan voor de middelen die een krachtig REG-beleid vereisen.

Of deze middelen beschikbaar zijn, hangt mee af van beslissingen op federaal vlak (bijv. aangaan de energieprijzen) en Europees vlak (bijv. een energieheffing). Dit veronderstelt een degelijk voorbereide inbreng van de Vlaamse regering in adviesorganen zoals het Controlecomité voor de Gas en de Elektriciteit.

De Vlaamse regering moet ook naar aanleiding van het debat over de hoogspanningslijnen stelling innemen tegenover de energieproduktie-prognoses die het „Uitrustingsplan” hanteert.

De Vlaamse regering zal :

- bij de Vlaamse Raad een verklaring neerleggen waarin zij haar standpunt over het uitrustingsplan uiteenzet ;
- de Vlaamse Raad uitnodigen hierover een „energiedebat” te voeren, waarin het voorstel van de Vlaamse regering kan worden bijgestuurd .

De besluiten van dit debat zullen richtinggevend zijn voor het Vlaams Energie-Overleg.

Uit het tot dusver gevoerde overleg in VLEO en uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de wijze waarop energieproductie en -distributie zijn georganiseerd, belangrijke determinerende factoren zijn voor de consensus rond de krachtlijnen van het energie-beleid en het REG-beleid.

Ik zal opdracht geven deze energiestructuren op wetenschappelijk verantwoorde wijze door te lichten. Dit kan leiden tot bruikbare voorstellen voor een meer adequate formulering en implementering van de objectieven van het Vlaamse energie-beleid.

Het Vlaams Impulsprogramma Energietechnologie (VLIET) heeft tot doel het draagvlak inzake energie-technologisch onderzoek te versterken in Vlaanderen.

Het werd door de Vlaamse regering goedgekeurd op 19 december 1991. Het programma loopt over een periode van vier jaar. Het industrieel luik is volop in uitvoering bij het IWT. Het luik „beleidsvoorbereiding” zal eerstdaags worden bijgestuurd en uitgevoerd.

II. VLAANDEREN IN DE INTERNATIONALE GEMEENSCHAP

11.1. Industrieraad

Artikel 146 van het verdrag van Maastricht voorziet in de mogelijkheid dat regionale ministers met stemrecht deelnemen aan de Europese Raden. Voor de praktische realisatie hiervan is een samenwerkingsakkoord uitgewerkt tussen de federale en regionale regeringen, dat voorziet in een beurtrol om België in de Raad te vertegenwoordigen.

Via overleg tussen de federale en regionale regeringen heeft Vlaanderen nu directe invloed op de standpuntbepalingen die door België worden ingenomen in de Europese Raden. Hierdoor kan Vlaanderen zijn eigen stempel drukken op de Europese besluitvorming die steeds meer ingrijpend tussenkomst in de federale en regionale wetgeving.

Op Europees niveau wordt beslist welke economische hefbomen prioritair ingeschakeld zullen worden om Europa sterk en welvarend de 21ste eeuw binnen te loodsen. De basis van het toekomstig telecommunicatie-, KMO- en algemeen industrieel beleid wordt gelegd in de Europese Industrieraad. Samen met andere regio's in Europa kan Vlaanderen ingrijpen de initiatieven nemen die de culturele eigenheid en de toekomstige welvaart verzekeren en de baan effenen naar een volwaardig Europa van de Culturen.

11.2. Het stimuleren van Investerings uit het buitenland

Het aantrekken van buitenlandse investeerders blijft meer dan ooit een prioriteit van de Vlaamse

regering. De heroplevende wereldeconomie zal ook de bedrijven er terug toe aanzetten nieuwe investeringen te realiseren of bestaande vestigingen uit te bouwen.

Daarom wil de Vlaamse regering blijven investeren om Vlaanderen als aantrekkelijke economische omgeving te vrijwaren. Specifieke problemen die buitenlandse investeerders kunnen doen terugschrikken, moeten verder worden weggewerkt. Het overleg hierover met de federale regering wordt verdergezet.

Vlaanderen wil ten volle de bevoegdheden die het heeft om investeerders aan te trekken, benutten. Investeren in Vlaanderen werd uitgebouwd tot een dienst met een goed bezette hoofdzetel in Brussel en zeven antennes in het buitenland.

Door de oprichting van een uitvoerend college en een stuurgroep worden organisaties zoals de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen en de Kamers van Koophandel dichterbij de acties en de werking van Investeren in Vlaanderen betrokken.

In opvolging van de seminars die in 1993 werden georganiseerd en rekening houdend met de evaluatie ervan, zal ik in 1995 in het buitenland doelgerichte investeringsseminaries organiseren.

11.3. Centraal en Oost-Europa

In 1994 zal een bedrag van 323,7 miljoen bef. worden gereserveerd voor samenwerking met Centraal en Oost-Europa.

De prioritaire gebieden voor samenwerking blijven Hongarije en Polen, waarmee een samenwerkingsverdrag werd afgesloten, de Tsjechische en Slovaakse republieken en de regio Sint-Petersburg.

Via de ter beschikking gestelde middelen wil Vlaanderen verder bijdragen tot het democratiseringsproces en tot de hervorming van de economie tot een markteconomie.

Zowel privé- als overheidsdiensten in Vlaanderen als in de landen van Centraal en Oost-Europa, werken samen aan de realisering van deze doelstellingen.

De administratie Economie staat ook Vlaamse promotors bij die een dossier bij het Phare Partnership and Institution Building Programme wensen in te dienen. Verschillende Vlaamse dossiers hebben op deze manier steun van de EG verkregen.

Einde 1994 wordt een seminarie georganiseerd met de Vlaamse promotors om de werking van dit programma te evalueren en eventuele nieuwe klemtonen te leggen.

12. DE KLEMTONEN IN DE BEGROTING ECONOMIE VOOR 1995

1. Algemene evolutie van de begroting economie

	FEERR-GO	FEERR-KM0	FIOV-IWT	Fonds Koopvaardij	Economisch beleid (*)	Totaal
1990	9725,0	5400,0	1658	6600	10471,9	33854,9
1991	7200,0	4600,0	2890	3000	12925,5	30115,6
1992	5000,0	5250,0	2976	3200	10864,4	27290,4
1993	3700,0	4874,0	2785	—	6901,3	18260,3
1994	2958,7	3407,5	3250	—	9126,2	18742,4
1995	3100,0	3233,8	2900		8627,1	17860,9

(*) Algemeen Economisch Beleid (51.1) – Energie en **Natuurlijke** Rijkdommen (51.5 en 51.6)
– Industriële Vernieuwing (51.7) en Extern Beleid (51.9)

2. De aandachtspunten voor 1995

De globale vermindering van de begroting economie met ongeveer 900 miljoen frank is grotendeels toe te schrijven aan de daling van het krediet ter ondersteuning van initiatieven in het kader van de arbeidsherverdeling met ongeveer 600 miljoen frank.

De vastleggingsmachtigingen van de Fondsen voor de Economische Expansie en Regionale Reconversie worden praktisch ongewijzigd behouden t.o.v. 1994. Inzake het economische ondersteuningsbeleid worden in 1995 geen drastische ingrepen of beleidswijzigingen in het vooruitzicht gesteld. Na de ingrijpende heroriëntering van de voorbije jaren, welke resulteerde in een halvering van de beleidskredieten, is een consolidatiefase aangebroken aangezien een verdere vermindering van de middelen de impact van dit beleidsinstrument ernstig zou aantasten. De expansiesteun zal in 1995 wel verder selectief worden toegepast. Enkel investeringen die voor een belangrijke bijkomende tewerkstelling zorgen, die ecologisch waardevol zijn of die als van strategisch belang voor de

regio worden beschouwd, zullen van overheidssteun kunnen genieten. Veel aandacht zal tevens blijven gaan naar het aantrekken van buitenlandse investeerders.

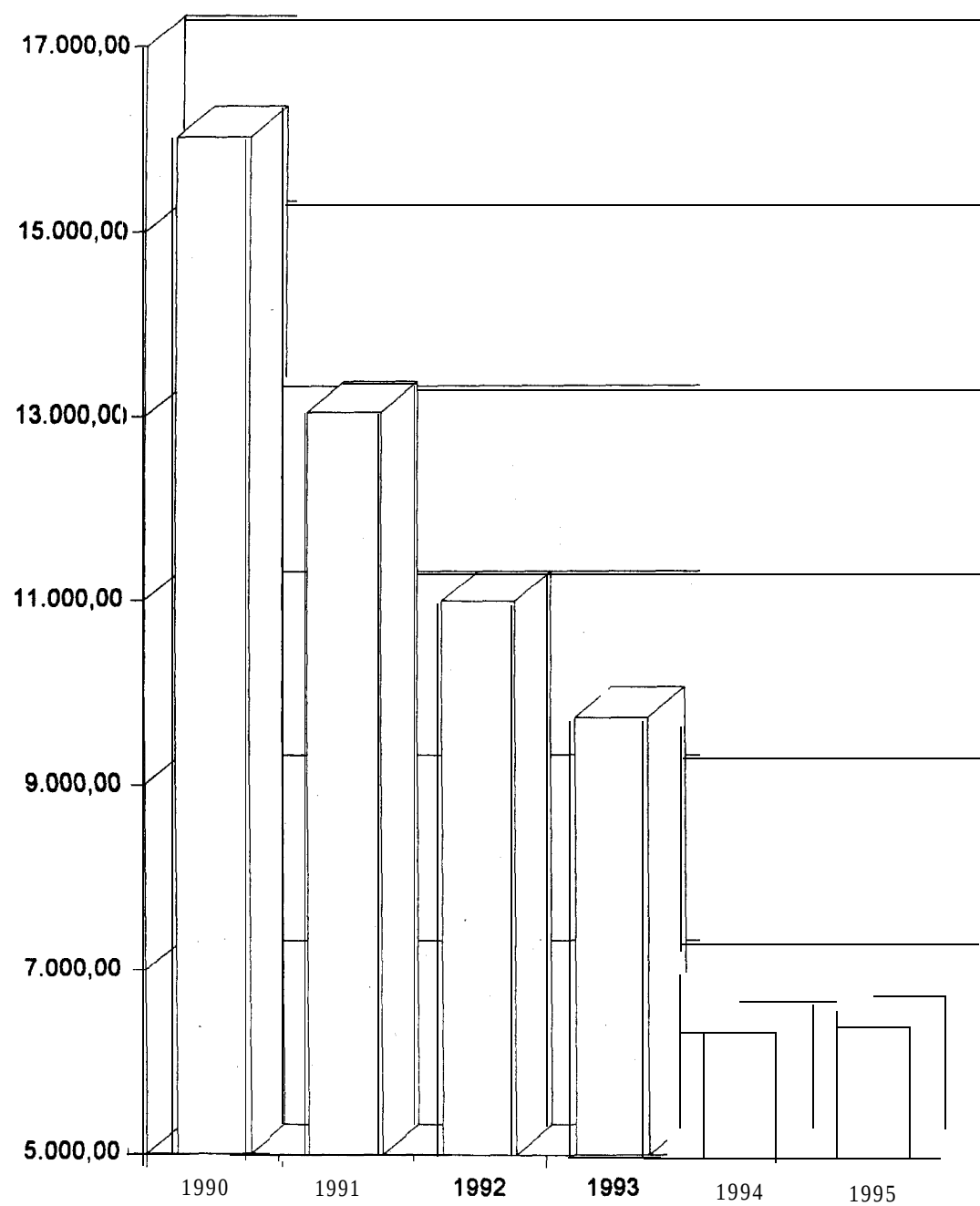
Het Limburgfonds zal vanaf het begrotingsjaar 1995 volledig operationeel worden. Het Fonds zal in 1995 kunnen beschikken over 20,3 miljard frank om de reconversie, de uitvoering van het Toekomstcontract en de sociale begeleidingsmaatregelen te financieren.

Vanuit de begroting economie wordt een dotatie ad 1.622,6 miljoen frank ingeschreven voor de financiering van het Toekomstcontract en de pensioenwachtvergoedingen.

Aan de basis van het vernieuwd regionaal beleid liggen de streekplatforms. De streekplatforms die erin slagen een coherente streekvisie op middellange termijn uit te werken, zullen kunnen rekenen op een financiële ondersteuning van de Vlaamse regering. Voor de co-financiering van dit nieuw regionaal beleid is in de begroting voor 1995 een bedrag van 260 miljoen frank voorzien.

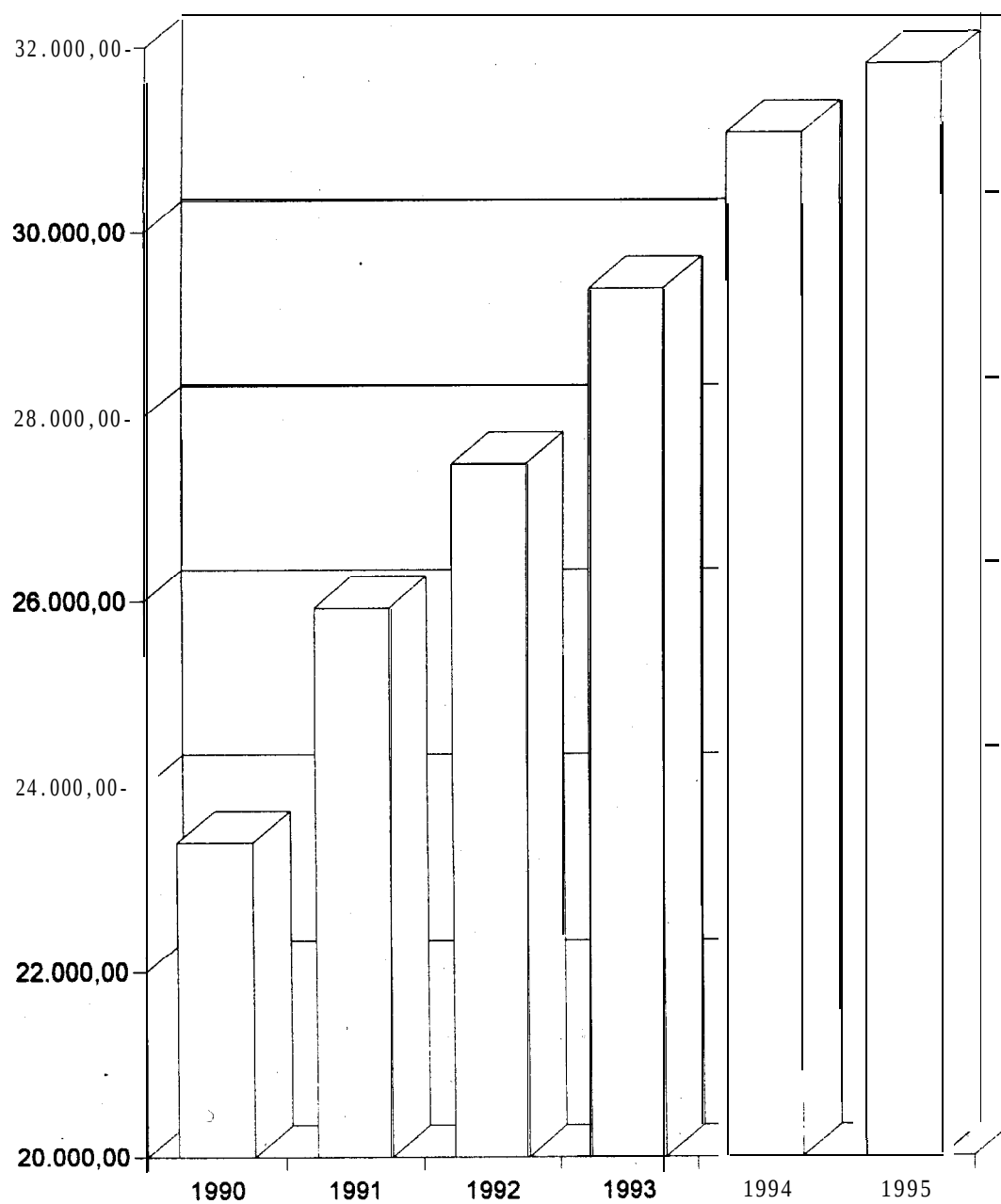
BIJLAGEN

Bijlage 1

**Evolutie van de beleidskredieten voor economische
steunverlening**

Bijlage 2

**Evolutie van de beleidskredieten voor economisch
belangrijke infrastructuurwerken (wegen, waterwegen,
havens, zee- en rivierwaterkering)**

Bijlage 3

**Evolutie van de begrotingskredieten voor de
ondersteuning van Onderzoek en Ontwikkeling**